



ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια και τέλος· ἴδε σελίδα 164.

Ἦτο ὠχρὰ καὶ ἰσχνή, μὲ τόξα μελανὰ περὶ τοὺς ἐξαισίους ὀφθαλμούς, καταβεβλημένη, ὡς νὰ την ἀνήλισκεν ἀποκρυφὸς τις λύπη. Ἐκαμε νεύμα νὰ καθήσῃ εἰς τὸν νέον ἀπεναντί της. Ἐπ' ὀλίγα λεπτὰ ἔβλεπον ἀλλήλους ἄφωνοι, μ' ἔκφρασαν ἀλγεινῆς συγκινήσεως. Ἐπὶ τέλους ἔλυσεν ἐκείνη τὴν σιωπὴν μὲ τὴν ἀσθενὴ καὶ διακεκομμένη φωνήν της :

« Εἶνε ἴσως ἡ τελευταία φορὰ ποὺ βλέπομεν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. . . Πρέπει νὰ σου κάμω μίαν ὁμολογίαν, ἡ ὁποία εἰς κάθε ἄλλην περιστασιν θὰ ἦτο ἔνοχος, ἀλλὰ ὄχι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν στιγμήν. . . Παῦλε. . . δὲν ἠμπούρες νὰ κρύψῃς ἀπὸ μένα τὸ αἰσθημά σου. . . εἶνε τὸ μόνο πρᾶγμα, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ κρύψῃ κανεὶς ἀπὸ γυναῖκα. . . Τὸ εἶχα ἐννοήσει. Ἄλλὰ ἂν ἐπροδόθηκες, σὺ δὲν πταῖς· ζεύρω καλὰ ὅτι ἐπάλαισες ὡς ὁ γενναϊότερος καὶ ὁ ἐντιμότερος τῶν ἀνθρώπων· τὸ μαρτυρεῖ τώρα ἡ ἀναχώρησίς σου, θυσία ἡ ὁποία σώζει καὶ σέ καὶ ἐμέ.

— Καὶ σὰς!

— Καὶ ἐμέ, Παῦλε, καὶ ἐμέ. Ποτὲ δὲν ἔχει κανεὶς ὅσῃν ἰσχύν θέλει νὰ ἔχῃ. . . οὔτε καμμία θείησις εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὴν καρδίαν αἰσθήματα. . . Εἶχα μαντεύσει ἀμυδρῶς τὸν ἔρωτά σου καὶ πρὶν τοῦ γάμου μου· ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην ποὺ μου ἔστειλες τότε, ἀπέκτησα τὴν βεβαιότητα. Τὴν θυμᾶσαι ἐκείνη τὴν ἐπιστολήν; Ἄ, Παῦλε, ἦτο γενναία προσπάθεια, ἀ-

ξία εὐγενοῦς καρδίας, ἀλλὰ ματαῖα καὶ ἀτυχής! Ἄπὸ κάτω ἀπὸ κάθε σου λέξιν, ἐγὼ εὗρισκα κρυμμένας ἐκφράσεις τοῦ θερμοτέρου ἔρωτος. . . Μίσα ἔς τὰ τόσα ψεύματα, ἐγὼ ἐδιάβαζα μίαν ἀλήθειαν,

τόσο φοβεράν! Εἶδα ὁμῶς ὅτι ἐπάλαις νὰ κατανηκήσῃς τὸ πάθος σου, καὶ τί νὰ σου πῶ, ἐπίστευσα εἰς τὴν δύναμιν τῆς λογικῆς. . . ἐπίστευσα ὅτι τὸ καθήκον θὰ σε ἰάτρευεν ὕστερ' ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν καὶ ὅτι θὰ ἠμπορούσαμε νὰ ζήσουμε σὰ μητέρα μὲ παιδί. . . Ἄχ, πόσον ἤμουν ἀπατημένη! Παῦλε μὴ θέλῃς νάπατῆς τὸν ἑαυτὸ σου. . . Σὲ εἶδα πολλές φορές νὰ βασανίζεσαι ἀπὸ τύψεις, νὰ πάσχῃς, νὰγωνίζεσαι· ἀλλ' οὔτε ἓνας παλμὸς τῆς καρδίας σου δὲν ὑπῆρξε καθαρὸς ἀπὸ τὸ ἔνοχον αἰσθημά σου! Καὶ νὰ το βλέπω, νὰ το αἰσθάνωμαι, νὰ το φοβοῦμαι, νὰ ἐλπίζω εἰς τὴν πάροδόν του, νὰ σ' ἐξετάζω ὅπως ἰατρὸς τὸν ἀσθενὴ ποὺ πάσχει μυστικὴν ἀσθένειαν, ἕως ὅτου

ἐπέταξαν ἡ ἐλπίδες μου μία-μία. . . εἰς ὀλίγας σου λέξεις! . . Ἐπὶ τέλους. . . ἔγεινα καὶ ἐγὼ ἡ δυστυχιστάτη τῶν συζύγων, ὅπως σὺ ἦσουν πρὸ πολλοῦ ὁ δυστυχιστάτος τῶν υἱῶν! . . Παῦλε, θὰ σοῦ τὸ πῶ, πρέπει! σκέπτομαι πῶς μπορεῖς νὰ μετριάσῃς τὴν πικρίαν τῆς ψυχῆς σου. . . ἓνα μέρος ἀπὸ τὴ λύπη σου θὰ το ἀποθέσῃς εἰς ἐμέ. . . Ὅχι, δὲν ἔπασχες μόνον ἐσὺ! τὸ ἀνόσιον πάθος σου. . .

— Ἀρκεῖ, ἀρκεῖ! Δὲν θέλω νὰκούσω περισσό-



Η ΦΩΛΕΑ

Εἰκὼν Κωνσταντ. Φουδέλ

τερα. "Ακουσα ὅτι ἀρκεῖ νὰ δηλητηριάσῃ τὴν ζωὴν μου ὅλην.

— Ὁ σκοπὸς μου ἦτο ἄλλος. Δὲν ἤμποροῦσα νὰ σ'εὐχαριστήσω δι' ὅ,τι αἰσθάνεσαι πρὸς ἐμέ... δι' ὅ,τι κάμνεις δι' ἐμέ, παρὰ μὲ τὴν αὐταπάρησιν αὐτῆς τῆς λυπηρᾶς ἐξομολογήσεως. Ἡ ἰδέα ὅτι μὲ σώζεις... ἡ ἰδέα ὅτι μ' ἀφίνεις εἰς τὴν ἡρεμίαν... ὅτι μ' ἀποδίδεις ἄνευ πειρασμῶν εἰς τὸν σύζυγόν μου... αὐτὴ ἡ ἰδέα δὲν εἶνε ἱκανὴ νὰ σε παρηγορήσῃ;

— Τίποτα δὲν εἶνε ἱκανὸν νὰ με παρηγορήσῃ.

— Ὑπάρχουν δύο βεβαιότατα ἱατρικὰ, τὰ ὁποῖα δὲν ἐδοκίμασες ἀκόμη· ὁ χωρισμὸς καὶ ὁ χρόνος. Πῆγαινε... φύγε... διασκεδάσε... σπούδασε. Ὅταν ὁ Θεὸς θελήσῃ νὰ ἐπανιδωθοῦμε, θὰ ἐπανιδωθοῦμε χωρὶς συγκίνησιν ἔνοχον. Ὡ, πῶς θὰ ἐνθυμούμεθα τότε τὸν καιρὸν αὐτὸν τῶν ἀδυναμιῶν τῆς νεότητος! Πρὸς τὸ παρὸν, μὰς ἀρκεῖ ἡ συναίσθησις ὅτι δὲν θὰ τον ἐνθυμούμεθα μὲ βᾶρος εἰς τὴν συνειδήσιν. Ἐκλάμαμεν ὅ,τι μὰς ἐπρόσταζε τὸ καθήκον καὶ τίποτα περισσώτερον... Στάσου, ἔχω κατὰ νὰ σου δώσω. »

Καὶ ἔσυρεν ἐν συρτάριον τῆς μελανῆς σκουσθῆκης. Ἐξ αὐτοῦ ἔλαβε τὸ λεύκωμα τῆς, τὸ μελιχρὸν ἐκεῖνο μὲ τὰ ἐπιχρῶσα ἐμπορπώματα, καὶ το ἤνοιξεν. Ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος ἐφάνη ἡ ἀνθοδέσμη τῶν αἰμοχρόων ἀνεμῶν καὶ παρ' αὐτὴν μία ἐπιστολὴ ἰόχρους μὲ φάκελον ἐσχισμένον...

« Νά, πάρε τὴν » εἶπεν ἡ Ἑρμινία, ἐγγειρίζουσα αὐτὴν εἰς τὸν Παῦλον. « Δὲν θέλω νὰ τὴν ἔχω πλέον τὴν ἀνέγνωσα πολλές, πολλές φορές καὶ φοβοῦμαι μήπως ὁ πειρασμὸς μὲ φέρῃ νὰ το ξανακάνω. Πάρ' τὴν, φύλαξέ τὴν μάλιστα. Ποῖος εἰξεύρει ἂν δὲν θὰ σου ἐμπνεύσῃ τὸ γενναῖον αἰσθημα νὰ τὴν καύσῃς μὲ ὅ,τι ἔνοχον τρέφεις εἰς τὴν καρδίαν σου! Μέσα εἶνε καὶ ἡ ἀνεμῶνη σου. Δὲν ἠθέλησα νὰ τὴν ἐνώσω μαζί μὲ τῆς ἄλλης... »

Ὁ Παῦλος ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν μὲ χεῖρα τρέμουσαν καὶ τὴν ἔθηκεν εἰς τὸ θυλάκιόν του. Ὅ,τι ἤκουσε παρὰ τῆς μητριάς του τὸν ἐτάραξε τόσον, ὥστε μόλις ἐδυνήθη νὰρθρῶσῃ κοινὰς τινὰς λέξεις ἀποχαιρετισμοῦ.

« Ἐλα, Παῦλέ μου, νὰ σε φιλήσω » εἶπεν ἄνευ δισταγμοῦ ἡ Ἑρμινία. « Αὐτὴ τὴ στιγμή κανεῖς δὲν θὰ μας ἀρνήθῃ τὴν τελευταίαν αὐτὴν παρηγορίαν... »

Καὶ τὰ δύο δυστυχέστατα πλάσματα ἔπεσαν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων. Τὸ φίλημά των ἀντηλάχθη ἀγνόν, τὸ φίλημα, τὸ ὁποῖον ἐμπνέει ἡ κοινὴ συμφορὰ. Ἐκλάσαν καὶ αἱ δύο πολὺ, πολὺ, καὶ τὰ δάκρυά των κατέρρευσαν ἄφθονα ὡς

ἐάν δι' αὐτῶν ἤθελον νὰ σβέσωσιν ὅλην τὴν φλόγα!

Τὸν συνώδευσαν μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου ὁ πατήρ του καὶ ὁ λαμπρὸς ἐκεῖνος Ἀγαμέμνων Ζιβρᾶς. Ὅσοι ἔλαβον χθὲς τὰ κομψὰ ἐπισκεπτήριά του μὲ τὴν σημείωσιν p. p. c. θὰ ἐμακάρισαν βέβαια τὴν τύχην του· καὶ ὅσοι τὸν ἔβλεπον σήμερον παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ πατρός του ἐν τῇ ἀμάξῃ κατερχόμενον εἰς Πειραιᾶ, μὲ τὴν πλουσίαν ἀποσκευὴν, μὲ τὴν ἀνοικτὴν ἐνδυμασίαν τοῦ ταξιδίου, μὲ τὸ πιλίδιον καὶ τὸν σάκκον, θὰ ἔλεγεν: Τί γλυκεῖα συγκίνησις! πόσον εἶνε εὐτυχής!

Ἐν τούτοις ἐκεῖνος ἤξευρε μεθ' οἴου αἰσθηματος κρυφίας καὶ ἡρέμου θλιψέως ἔβλεπε τὴν προκυμαίαν τοῦ Πειραιῶς μὲ τὴν κίνησιν ἐκείνην καὶ τὴν ζωὴν τὴν θάλασσαν γαληνιαίαν, σπινθηροβολοῦσαν ὑπὸ τὸν ἥλιον τὴν πόλιν μὲ τὴν φαιδρὰν πρωινήν ὄψιν τὸ ἀτμόπλοιον συρίζον ὀξύτατα καὶ ἐκτοξεῖον τολύπας λευκοῦ καπνοῦ τὰς λέμβους συνωθουμένας ἐν ταραχῇ κάρρα τρέχοντα ὀρμητικῶς πρὸς τὸ Τελωνεῖον ἐμποροῦπαλλήλους, σπευδόντας μὲ πλήρη χαρτοφυλακίων τὰ θυλάκια...

Ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου ἐπεκράτει σχετικὴ γαλήνη. Ἐπιβάται ἦσαν ὀλίγοι, ἀποχαιρετίσαντες ἤδη τοὺς συνοδεύοντας αὐτοὺς καὶ παραδύσαντες τὰς ἀποσκευὰς των, κινούμενοι μετὰ πάσης ἀνέσεως, ἄφωνοι, βλέποντες λοξῶς. Ἐδῶ ἤκουσεν ὁ Παῦλος ἐπὶ μακρὸν τὰς τελευταίας συμβουλὰς τοῦ πατρός του καὶ τὰς χαριτολογίας τοῦ Ζιβρᾶ, πρὸς τὰς ὁποίας ἐμειδία ἄνευ ὀρέξεως...

Ἐπὶ τέλους ἐδόθη τὸ σημεῖον τοῦ ἀπόπλου. Καὶ οἱ τρεῖς ἔσπευσαν πρὸς τὸ μέρος τῆς κλιμακῆς, παρὰ τὴν ὁποῖαν περιέμενεν ἡ λέμβος. Ὁ κ. Ἀνδρεάδης ἐγέλα μετὰ τῶν δακρυῶν του καὶ κατησπάζετο τὸν υἱόν του, πλήρης εὐχῶν καὶ ἐλπίδων. Πτωχὸς πατήρ! Ἄν ἐγνώριζε πόσον δυστυχεῖ κατέστησε τὸν υἱόν του χωρὶς νὰ θέλῃ! Καλλίτερον νὰ μὴ ἐμάνθανε ποτὲ τίποτε! . . .

Ὁ Παῦλος τὸν ἀφῆκε μέχρι τοῦδε εἰς τὴν ἀμιγῆ του εὐτυχίαν, εἰς τὴν γλυκεῖάν του πλάνην. Μόνον τὴν τελευταίαν στιγμὴν τοῦ χωρισμοῦ, ἐν ᾧ ὁ πατήρ του κατήρχετο κατόπιν τοῦ Ζιβρᾶ τὴν κλιμακα τοῦ ἀτμοπλοίου, — ἡ ἑλιξ ἐπλησεν ἤδη τὸ ὕδωρ καὶ τὸ πυρόσκαφον συνεκλονεῖτο, — ὁ Παῦλος ἔκυψεν ἄνωθεν παρὰ τὸ οὖς του, καὶ ἐρριψοκινδύνευσεν ὀλίγας λέξεις, ἐγκλειούσας πικρότατον παράπονον:

«Θὰ περάσω ἐπίτηδες ἀπὸ τὴν Ἰταλία, γιὰ νὰ πάγω ἔς τὴ Νεάπολι. Θέλω νὰ κλαύσω ἔς τὸν τόπον ποῦ πέθανε ἡ μητέρα μου».

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ



ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ

Βουνά ἕψηλά, βουνά ἰσκιερά, βουνά
Γυμνά, βουνά πρασινισμένα,
Μικρὸς ἂν εἶμαι, αἰσθήματα τρανά
Γεννάτε μέσα μου καὶ ταιριασμένα

Μιάς ἐποχῆς πανάρχαιας, χρυσῆς,
Σβυστῆς, μὲ τρώγ' ἢ ἐνθουμῶσις κ' ἔλπιδα·
Μοῦ φαίνεται, βουνά, πῶς εἶσθε ἐσεῖς
Ἡ πρώτη καὶ ἡ μεγάλη μου πατρίδα.

Θαρρῶ, σὲ τέτοια σκοτεινὴ ἐποχῇ,
Κρυμμένη σὲ καιρῶν ἀγνώστων βᾶθι,
Κατέβ' ἢ ὄνειρεμένη μου ψυχῇ
Κ' ἐφώλιασε ἔς τὰ ὕψη σας κ' ἐστάθην.

Κ' ἐστάθην κ' ἐξῆσε μὲ τοὺς αἰτοὺς,
Μὲ τοὺς πρωτόλουθους τῆς γῆς ἀνθρώπους,
Μὲ τοὺς ἀγρίους καὶ μὲ τοὺς δυνατοὺς
Ἐν ἀπάτῃ λαγκαθία, ἔς ἄλλους τόπους.

Γι' αὐτὸ μὲ δέρονυνε καῦμοι κρυφοὶ
Ὅταν σπικῶν πρὸς ἐσᾶς τὰ μάτια,
Σὲ κάθε ῥίζα σας, κάθε κορφή,
Καὶ ἔς τὰ πλευρά σας καὶ ἔς τὰ μονοπάτια.

Κι' ἂν εἶνε ἀλήθεια αὐτό, καὶ δὲν πλανᾷ
Κανένα μάγον ὄνειρον ἐμένα,
Βουνά ἕψηλά, βουνά ἰσκιερά, βουνά
Πρασινωπά, γαλάζια, γυαλισμένα,

Βουνά, γιγάντεια παιδιὰ τῆς Γῆς,
Βουνά ἀνυπόταχτα, βουνά αἰώνια,
Ὅπως τὴ λάμψη τῆς αὐγῆς
Γιὰ χαμογέλιο, γιὰ στολὴ τὰ χιόνια:

Ὅπως τὴ θυμὸ σας φλογερὸ
Τὴν ἀστραπή, τὸ μαῦρο νέφος θλίψι,
Καὶ μίλημά σας τὸ γοργὸ νερὸ
Ποῦ μὲ βοᾷ κατακυβᾶ ἀπ' τὰ ὕψη:

Πῶχετε χίλιας γνώμας καὶ καρδιαῖς,
Κι' ἀγάπην καὶ χαρὰ καὶ περηφάνια,
Ὡσὰν τοὺς ἰσκιούς σας, ταῖς εὐωδιαῖς,
Σὰν τὰ πουλιὰ, τὰ γρόμια, τὰ βοτάνια:

Πῶχετε τὴ δική μας τὴ ζωὴ
Καὶ τὰ ὀδικά μας ἔχετε πρωτεῖα,
Κ' ἕνα σᾶς λείπει, κ' εἶσθε ὅσα θεοί,
Κ' ἕνα δὲν ἔχετε: τὰ γηροαῖα!

Βουνά τῶν ξένων τόπιον σκοτεινὰ
Ποῦ γλυκοχαρτεῖσθε μὲ τ' ἀστρα,
Κρυφτὰ ἔς τὴν καταχνιά παντοτεινὰ,
Ἄσῳστα, ἀπάτῃτα κ' ἀπαρτα κάστρα:

Βουνά τῆς γῆς αὐτῆς ἑλληνικᾶ,
Καθάρια, διάφανα, πελεκημένα
Ἀπὸ τεχνίτου χέρια γνωστικὰ
Ἐὰ μετρημένα ἀγάλματα ἕνα ἕνα:

Ποῦ κρύβετε τὰ μάρμαρα λευκὰ
Καὶ μοσχομυρισμένα τὰ λουλούδια,

Καὶ πῶ γερὰ ἀπ' ταῖς πέτραις, πῶ γλυκὰ
Κι' ἀπ' τοὺς ἀνθούς τὰ κλέφτικα τραγούδια,

Κι' ἀπὸ τὰ χαῦνα πλήθη μακρὰ,
Σὲ χρόνια σκλαβωμένα, μαῦρα, κρούα,
Ἐθρέψατε τοῦ Γένους τὴ Θεά,
Τὴν αἰθερόπλαστην Ἐλευθερίαν!

Βουνά ἕψηλά, βουνά ἰσκιερά, βουνά
Γεμάτα δύναμι, γεμάτα κάλλη,
Ὡ! δόστε μου ἀπ' τὴ χάρι σας ξανά,
Καὶ κάμετέ με ὅμοιον μὲ σᾶς καὶ πάλι.

Καθὼς ἡ πρώτη ἀκτίνα τοῦ οὐρανοῦ
Φωτίζει ἐσᾶς πρὶν φωτισθοῦν οἱ κάμποι,
Θέλω κ' ἐγὼ μέσ' ἔς τὸ δικό μου νοῦ
Τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸ νὰ πρωτολάμπῃ.

Ἀπὸ τὰ ὕψη θέλω μαγικὸ
Τὸν κόσμον ἢ ματιαῖς μου ν' ἀντικρύξουν,
Τοῦ κόσμου τὴ βοῆ νὰ μὴ γροικῶ,
Καὶ πάθῃ ἀνάξια νὰ μὴ μ' ἐγγίζουν.

Καὶ θέλω οἱ στοχασμοὶ μου καθαροί
Νὰ μένουν, ὅσων τὰ χιόνια ἔς τὴ κορφή σας,
Καὶ νὰ θυμᾶται πάντα ἡ θλιβερὴ
Ψυχὴ μου πῶς ἐπλάσθηκε ἀδερφή σας.

Γιατὶ ἡ ψυχὴ μὲν ἐκλείσθη σὲ κορμὴ
Μισό, σκυφτό, ἔς ἐν ἄρρωστο κουφάρι
Κ' ἔχασε τὴν ἀκράτητην ὀρμὴ
Ὅπου τὴν εἶχε ἀπ' τὸ βορειᾶ σας πάρει.

Καὶ σὰν αἰτὸς ποῦ τοῦκοψαν κακοὶ
Οἱ ἀνθρώποι τὰ δύο πλατεῖα φτερά του
Καὶ σέρνεται καὶ πέφτει ἐδῶ κ' ἐκεῖ
Καὶ δεῖχεται περιγέλο ἄνω κάτω,

Ἐτσί πολλαῖς φοραῖς κ' ἡ ἀνθρωπινὴ
Ψυχὴ κ' ἂν ζῆ κ' ἂν χάνεται ἐδῶ πέρα
Ἄσραγην καὶ δειλὴ καὶ ταπεινὴ,
Εἶνε γιατί ἔχασε τὸν πρωτὸ ἀέρα.

Εἶνε γιατί λησμονήσῃ κ' αὐτὴ
Ἀπὸ ποῖο μέρος ἐφτάσε, ποῖο χεῖρ
Τὴν πρωτοδύγησεν, εἶνε γιατί
Ποῦ θὰ ξαναγυρίσῃ δὲν τὸ ξέρει.

Ὡ! κὰν ἐσεῖς, βουνά ἕψηλά, βουνά
Ποῦ μιὰ φορὰ τὸν ἥλιο ἐπρωτοεῖδα,
Κάμετέ ἐσεῖς νὰ μὴ σᾶς λησμονᾷ
Ποτὲ ἡ ψυχὴ μου, ὦ πρώτη μου πατρίδα!

Καὶ κάμετε ἡ θωριά σας νὰ γεννᾷ
Αἰσθήματα μεγάλα, ταιριασμένα,
Σ' ἐμένα τὸν μικρὸν, ἕψηλά βουνά,
Μὲ γιοῦλια καὶ μὲ ῥόδα πλουμισμένα.

Καὶ κάμετε νὰ ἐλπίζω πῶς θὰ ῥθῶ,
Μόλις ξεφύγω ἀπὸ τὴ φυλακὴ μου
Στὰ ὕψη σας, νὰ ξανανταμωθῶ
Μ' ἐσᾶς, πατρίδα ἀληθινὴ δικὴ μου!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΛΑΜΑΣ.

ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΔΟΥ

[ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΙΘΜΑΤΙΚΟΥ]

Συνήγεια 88 σελ. 161.

Πολλοὶ τῶν ἀναγινωσκόντων τὰς γραμμάς ταύτας ἴσως, ὀδοιπορήσαντες ἐν Ἑλλάδι, γνωρίζουσι πόσον ἀνιάρᾳ καθίσταται ἡμιονοδρομία, ἐφ' ὀλόκληρον ἡμέραν παρατεινομένη. Πορευόμενοι βραδέως μὲ τὸ μονότονον καὶ ἡμοιομορφον βᾶδισμα τῶν ἡμιόνων, κινούντες ἀκουσίως καὶ ἀδιακόπως τὸ σῶμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ τὰ ὀπίσω, ὁμορρυθμῶς πρὸς τὸ βᾶδισμα αὐτῶν, θ' ἀπεκἀμνομεν ταχέως ἂν δὲν συνεκράτει ἀμείωτον τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἢ θαυμασιὰ εἰκῶν τῶν τοπίων δι' ὧν διερχόμεθα.

Ἐνόσω μὲν ἐβαδίζομεν ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ ἢ παρ' αὐτήν, παχύσκιον πλάτανον, εἰς τοὺς χονδροτάτους κορμούς τῶν ὑποίων περιελίσσοντο ποικίλα παρασιτα φυτὰ, ἀπετέλου, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, θολίαν δροσερὰν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς μας, ἐνῶ ὑπὸ τοὺς πόδας μας ἔρρεον κελαρύζοντα μεταξὺ τῶν λευκοτάτων χαλίκων βυάκια διαυγούς ὕδατος· ἄλλου μὲν ἐνούμενα καὶ ἀποτελοῦντα βυάκια δύο ἢ τρεῖς ἐπὶ τῆς αὐτῆς κοίτης ἐξαπλωμένους, ἄλλου πάλιν ἀποχωρίζόμενα καὶ ἄλλου, ὅπου ἡ κοίτη ἐστενοῦτο ὑπὸ τῶν ἀποτόμων ὄχθων, ἐνούμενα εἰς ἓν μέγα ποταμιον, μετὰ ῥόχθου κυλίον τὰ ἀφρίζοντα ῥεῖθρα του.

Ὅσακις πάλιν ἐξερχόμενοι τῆς κοίτης, ἐβαδίζομεν παρὰ τὰς ὄχθας, ἢ αὐτὴ ζωηρὰ καὶ ζωογόνος βλάστησις μᾶς περιέβαλλεν. Ἄγρια-πιδεῖαι ὄγκωδέσταται, μακρόβιοι δρυὲς καὶ ὕψηλόταται πεῦκαι, ἀπετέλου περὶ τῆς ἡμῶν, μετὰ τῶν πολυμόρφων θάμνων, δάση χλοερὰ, δροσεθόλα, ζωογονοῦντα τὸ σῶμα καὶ εὐφραίνοντα τὴν ψυχὴν. Εἰς τὰ ὑψηλότερα δὲ μέρη, ἐπὶ τῶν κορυφῶν τοῦ Πίνδου, τὰ δάση ταῦτα ἀποτελούμενα ἐκ πιτύων, μὲ τοὺς πρὸς τὰ κάτω φυομένους κλάδους των, καὶ γηραιῶν ὄξυων μὲ τοὺς εὐθυτάτους καὶ ὕψηλους κορμούς των, παρίσταν τι ἀπροσδόκητον, μεταφέρον τὸ πνεῦμα εἰς χώρας βορειοτέρων κλιμάτων, καὶ καθίσταν καταφανῆ τὴν ἀπότομον ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς πρὸ ὀλίγων ὥρων ἀρεθείσης πεδιάδος, μὲ τὴν ξηρὰν καὶ μεσημβρινὴν φύσιν τῆς, καὶ τῶν ὑψηλῶν μερῶν ἄτινα διετρέχομεν. Ἐν ἄλλοις λόγοις, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀπαντᾷ τις κλιματολογικὴν κλιμακα περιεργωτάτην, μὲ πάσας τὰς διαφορὰς τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἀτμοσφαιρας. Τὴν πρωίαν ἀναχωρήσαντες ἐκ Καλαμπακας ὑπερέρομεν ἐκ τῆς θερμότητος, μετὰ μεσημβρίαν δέ, καίπερ ἐπενδυθέντες τοὺς μανδύας ἡμῶν, ἡσθανόμεθα ὑγρὸν ψῦχος διαπερῶν τὰ ἐνδύματά μας.

Κατὰ τρίωρα ἢ τετράωρα δικστήματα ἀπνητῶμεν καθ' ὁδὸν χάνια, πανδοχεῖα ἄθλια ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν, χρησιμεύοντα μᾶλλον ὡς προφάσεις σταθμῶν ἢ ὡς σταθμοὶ πραγματικοί. Γνωρίζοντες ὅμως ἐκ τῶν προτέρων τὴν κατάστασιν αὐτῶν εἶχομεν προνοήσει περὶ ἐξασφαλίσσεως τῆς καθ' ὁδὸν τροφῆς. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐσταματήσαμεν εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν, τὸ τῶν Τσουραναίων κακούμενον, ἐκ τοῦ παρακειμένου αὐτῷ χωριδίου, καὶ ἐκτειναντες τάπητα ὑπὸ τὸ δασύσκιον φύλλωμα γηραιᾶς πλατάνου, διότι τὸ χάνιον ἔκειτο παρὰ τὸν ποταμόν, ἐγευματίσαμεν μετ' ὀρέξεως. Καίτοι δὲ τὸ γεῦμα ἡμῶν ἦτο λιτὸν καὶ ἡ τράπεζά μας οὐχὶ πλουσιοπαροχος, τὸ ἐστιατόριον ἡμῶν ὅμως, μὲ τὰ καταπράσινα τοιχώματά του, τὸν ποταμόν βομβοῦντα παρὰ τοὺς πόδας μας, καὶ τὰς περικοσμοῦσας αὐτὸ κύκλωθεν λαμπροτάτας εἰκόνας τῆς φύσεως, παρείχεν εἰς τὴν τράπεζάν μας θέλητρα ἀποζημιούντα ἡμᾶς ἀφθόνως διὰ τὰς ἐλλείψεις τοῦ γευματός μας.

Χαριν περιεργεῖς εἰσῆλθον εἰς τὸ χάνιον. Ἡ ἀχυρόπλεκτος στέγη του, στηριζομένη ἐπὶ τῶν κλάδων δύο γιγαντείων πλατάνων, σκέπει πᾶσαν ἀθλιότητα, ἦν δύναται τις νὰ φαντασθῆ. Ὑγρὸς, χωματόστρωτος χώρος, ἀπὸ μόνης τῆς χαμηλῆς θύρας δεχόμενος σκιώδες φῶς, ἐστερημένος καὶ τοῦ εὐτελεστάτου μέσου ἀναπαύσεως, πλὴν δύο ἢ τριῶν μεγάλων λίθων. Δέσμη κρομμύων ἀπὸ τινος δοκοῦ τῆς στέγης ἐξηρητημένα, ὀλίγοι κῶνοι ἀραβοσίτου σεσωρευμένοι εἰς μίαν γωνίαν ἀναμῖξ μετὰ σεσηπῶτων πεπόνων, λάγηνοι τινες ἡμίθραυστοι καὶ κεναὶ παντός ὅ,τι εἶδει νὰ περιέχωσιν, ἰδοὺ τὸ πανδοχεῖον τῶν Τσουραναίων. Ἡρώτησα τὸν νοθρὸν καὶ ὕδρωπικὸν κάπηλον, ὅστις ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς μας ἐμενε περιδεῶς συνεσπειρωμένος εἰς τὴν σκοτεινοτέραν γωνίαν τῆς τρώγλης του, ἂν ἔχη τι νὰ μᾶς προσφέρῃ, ὅπως λάβωμεν ἀφορμὴν νὰ τῷ ἀρήσωμεν ὀλίγα λεπτά. Ῥίψας τὸ θολόν του βλέμμα εἰς τὴν γωνίαν τῶν ἀραβοσίτων:

— Ἄμ τί νάχωμε; εἶπε διὰ θλιβεράς φωνῆς.

— Οὐζο δὲν ἔχετε;

Οὐζο εἶνε εἶδος βρακῆς συνηθέστατον ἐν Θεσσαλίᾳ.

— Δὲν ἔχ'με, ἀπήντησε.

— Φωμί;

— Δὲν ἔχ'με.

— Τυρί;

— Δὲν ἔχ'με.

— Νερό; τὸν ἠρώτησα γελῶν.

— Γιὰ τὸ ποτάμ', ἀπεκρίθη.

— Ἄφου λοιπὸν δὲν ἔχεις τίποτε γιατί κάθεσαι ἐδῶ;

— Ἐ! μοὶ ἀπήντησε.

Ἐθεώρησα περιττὴν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συνδιαλέξεως καὶ ἀφῆκα αὐτὸν περιθλίποντα μετ' εὐλαθείας τοὺς εὐζῶνους τῆς συνοδείας μας. οἵτινες περιεργάζοντο αὐτὸν γελῶντες. Ἐξῆθεν τοῦ χάνιου ἔμενεν ὀκλάζων χωρικός τις ἱερεὺς ἢ καλόγηρος — δὲν γνωρίζω ἀκριθῶς διότι ἡ στολὴ αὐτοῦ ἦτο ἀπροσδιόριστος ἐντελῶς—ἔχων παρ' ἑαυτοῦ ῥυπαρόν τι ἄρνιον. Ἐξέφρασα τὴν ἀπορίαν μου διὰ τὴν ἀθλιότητα ταύτην. Μοὶ ἀπήντησε δὲ ὅτι αἰτία ταύτης ἦτο ἡ πτωχεῖα· ἀλλὰ, τῷ παρετήρησα, ὁ δρόμος συχνάζεται πολὺ καὶ δὲν εἶναι ἀκατόρθωτος μικρὰ τις βελτίωσις.

Δυστυχῶς ὁ κληρικὸς δὲν ἐνόησε πλείονα τοῦ πανδοχεῖως, ὅστις κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἐξεληθὼν τοῦ χάνιου, ἐξηφανίσθη. Ἀνεπαύθημεν μικρόν, ἰδίως χάριν τῶν εὐζῶνων, καὶ ἱππεύσαντες, θέλω νὰ εἶπω ἀναβάντες ἐπὶ τῶν ἡμιόνων, ἠκολούθησαμεν τὴν πορείαν, ἀφέντες τὸν εὐτυχῆ ἰδιοκτήτην τοῦ χάνιου τῶν Τσουραναίων μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως τρέφοντες τὴν πτωχείαν των καὶ ἀναμένοντες καρτερικῶς τὴν ἐξ οὐρανοῦ ἀντίληψιν.

Ἀπερίγραπτος εἶνε ἡ ἀνωμαλία τῆς ἀτραποῦ ἐκεῖθεν τῶν Τσουραναίων πρὸς τὸ Μαλακασίον. Ἀδιακόπως ἀνερχομένη καὶ κατερχομένη αὐτὴ ἀποτόμους κλίσεις σμικρύνει τὴν εὐχαρίστησιν ἣν παρέχει ἡ θέα τῆς ἀγρίας φύσεως καὶ ὑποχρεοῖ τὸν ὀδοιπόρον νὰ μετρῇ ἀγρύπνως τὰ βήματά του, ἂν δὲν θέλῃ νὰ κατακρημιθῆ αἰφνης εἰς τινα χαράδραν ἢ νὰ συντριψῆ τὴν κεφαλὴν κατὰ τινος προεξέχοντος κλάδου ἐλάτης. Δὲν εἶνε δὲ καὶ εὐκολὸς ἡ πρόληψις παρομοίου ἀτυχήματος, ὅταν τις ἔχη τὴν κακὴν τύχην νὰ μεταφέρηται δι' ἡμιόνου. Τὸ πείσμον ζῶον, οὐ ἐπίβαινον, οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν χαλινόν, τὰς παρακελεύσεις, ἢ τὰ ἀλύπητα κερνοκοπήματα. Ἐβαδίζεν ἄμετατρέπτως, ἀδικοφοροῦν ἂν μὲ ἔφερε πολλὰκις κατ' εὐθείαν ὑπὸ δένδρον χαμηλὸν ἐφ' οὗ ἐκινδύνευον τοὺλάχιστον νὰ κατασχίσω τὸ πρόσωπον.

Μετὰ ἐπτάωρον, ἐν συνόλῳ, ἐπίπνον πορείαν ἀφικομεθα εἰς τὸ χάνι Μαλακασίου· τὸ χάνι τοῦτο, ἀνθρωπινώτερον πῶς τοῦ τῶν Τσουραναίων, ἀλλὰ πάντοτε χάνι, κεῖται εἰς τοὺς κυρίως πρόποδας τοῦ Λακμωνος παρὰ τὴν συμβολὴν δύο ποταμίων, τοῦ ἀρχικοῦ δηλαδὴ κλάδου τοῦ Πηνειοῦ ἐκ τοῦ Ζυγοῦ κατερχομένου καὶ τινος παραποτάμου αὐτοῦ πηγάζοντος ἐκ τῶν ὑψομάτων τοῦ Δοκιμίου καὶ ἰδίᾳ ἐκ τοῦ Κιζίλ

Τεπέ. Ἡ σχετικὴ εὐπρέπεια τοῦ χάνιου τούτου, ἢ κόπως καὶ ἢ ἐκ ταύτης κεντηθεῖσα πείνα, ἦσαν ἀφορμαὶ παρακινεῖσαι ἡμᾶς νὰ παύσωμεν τὴν πορείαν ἐκεῖ, ἀλλ' αἱ πληροφορίες ἄς ἐπὶ τόπου ἐλάβομεν, μᾶς ἐπεισαν νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν πρὸς τὸ χάνι Ζυγοῦ ὁδὸν καὶ παρεκκλίνοντες αὐτῆς μετὰ μίαν ὥραν νὰ καταλήξωμεν εἰς τὰ Κονάκια τοῦ Μπάρδα, ὅπου φιλοξενία προτιμότερα τῆς τοῦ Χαντσή, τοῦ πανδοχεῖως, μᾶς ἀνέμενε.

Μπάρδας εἶνε ὁ τζέλιγκας, ἦτοι πατριάρχης, πατριᾶς βλαχοποιμένων ἐκεῖ που ἐχούσης τὸ θέρετρον, τὰ κονάκια δὲ αὐτοῦ εἶναι ἄθροισμα ξυλίνων καλυθῶν, ὑφ' ἄς διαμένουσιν ἀπὸ τοῦ ἔαρος μέχρι τῶν μέσων τοῦ φθινοπώρου πενήτηντα περίπου οἰκογένεια βλάχων μετὰ τινῶν χιλιάδων προβάτων καὶ αἰγῶν. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Μπάρδα εἶνε ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων τῶν νομάδων τούτων, οὗτος δὲ θεωρεῖται ὡς εἰς τῶν πλουσιωτέρων βλάχων.

Ὅτε, ἐξεληθόντες τῆς κεχαραγμένης ἀτραποῦ, ἐβυθίσθημεν ὑπὸ τὰ δάση τὰ καλύπτοντα τὰς ἀποτόμους πλευρὰς τῶν βουνῶν, τὸ λυκόφως ἤδη ὑπεχώρει εἰς τὸν ζόφον τῆς νυκτός, εἶχε δὲ ἐπέληθῆ ἡ νύξ καὶ τὸ σκότος ἐπυκνοῦτο ὑπὸ τῆς ὀμίχλης, ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὸ βάθος ἀποτόμου χαράδρας, ὅπου σπινθηρίζοντα διὰ μέσου τῶν δένδρων πυρὰ καὶ μετ' ὀλίγον βωβαὶ ὑλακαὶ ἀγρίων ποιμενικῶν κυνῶν μᾶς ἀνήγγειλαν ὅτι εἰσῆλθοντες εἰς τὸ κράτος τοῦ ἰσχυροῦ τζέλιγκα. Εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Μπάρδα, αὐτοῦ ἀπουσιαζόντος, μετὰ πολλῶν βλάχων, μᾶς ὑπεδέχθη φιλοφρόνως. Ἐκαθήσαμεν ὑπὸ τσιταρδάκι, σκιαδα ἐκ κλάδων, καὶ ἀμέσως προσεφέρθη ἡμῖν βρακὴ μετὰ λουκουμίων, συγχρόνως δὲ ἐδόθησαν καὶ αἱ ἀναγκαῖαι διαταγαὶ διὰ τὴν προετοιμασίαν τοῦ δειπνοῦ καὶ τοῦ ὕπνου. Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ παχὺς ἀμνὸς ἔχθη, ἐσφάγη, ἐξεδάρη καὶ ὠβελίσθη. Ἀληθῶς εἰπεῖν, τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν ἡσθανόμεν ἑμαυτὸν ἰκανὸν νὰ τιμῆσω ἀρκούντως τὸ παρασκευαζόμενον δειπνον καὶ προετίμων νὰ ἐκτείνω μᾶλλον τὰ αἰμωδιασθέντα ἐκ τῆς ἡμερησίας ἡμιονοδρομίας μέλη μου. Τούτου δὲ καὶ ἀπήλαυσα μετ' ὀλίγον ἐν τελείᾳ ἀνατολικῆ ἀνέσει. Ἡ καλύθη, ἣν παρεχώρησαν ἡμῖν, ἐστερεῖτο μὲν παντός ἐπίπλου, πλὴν δύο παμμεγίστων σιδηροτεύκτων κιβωτίων, ἐν οἷς περιείχετο ἡ προῖξ τῆς συζύγου τοῦ νέου Μπάρδα, ἀλλὰ περιελάμβανε τελείαν συλλογὴν παχυτάτων βλαχικῶν ταπήτων καὶ σκεπασμάτων. Καίτοι δὲ τὸ δάπεδον τῆς καλύθης δὲν ἦτο ἄλλο παρ' αὐτὸ τὸ ὑγρὸν ἔδαφος τοῦ βουνοῦ, τρεῖς ἢ τέσσαρες βαθύμαλλοι τάπητες ἐπαλλήλως ἐταθέντες, ἐφ' ὅλου τοῦ χώρου τῆς καλύθης, ἡμιλλῶντο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, καὶ κατὰ πᾶσαν ἄλλην, πρὸς τὸ ἀναπαυτικώτατον

ἀνάκλιτρον, ἐφ' οὗ ποτε τῶμα κεκμηκός ἀνθρώπου ἐξηπλώθη.

Παρασκευαζομένου τοῦ δείπνου, συνδιαλεξίς πολυπράγμων μετὰ τοῦ νέου Μπάρδα, με ἐνανοῦριζε καὶ βεβαίως θά ἐκοιμώμην, ἂν συχνὰ πυκνὰ δὲν ἠναγκαζόμην ν' ἀποδιώκω τὸν ὕπνον ἐκ τῶν βλεφάρων μου, διὰ νὰ λαμβάνω μέρος εἰς τὰς συνεχεῖς σπονδὰς τῆς προσφερομένης βρακῆς, ἀπαξ δὲ ὑπεχρεώθην καὶ νὰ ἐγερθῶ. Ἡ σύζυγος τοῦ νέου Μπάρδα, αὐτὴ μόνη ἐκ τῶν γυναικῶν, παρουσιάσθη ἐν ἐπισήμῳ στολῇ, φέρουσα πάντα τὸν κόσμον τῆς πολυτελοῦς περιβολῆς τῶν πλουσίων βλαχισσῶν. Ὁ ὑψηλὸς αὐτῆς κεφαλῶδεςμος, τὰ μακρὰ καὶ πλατέα ἐνώτια, τὰ περιδέραια, τὰ ψέλλια, αἱ ἐπὶ τῆς κοιλίας παμμεγέθεις πόρπαι τῆς ζώνης, ἦσαν ὅλα ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, θησαυρὸς δὲ ὅλος χρυσῶν νομισμάτων, κατεφόρτωνε τὴν νέαν νύμφην. ἦσαν νεόνυμοι οἱ σύζυγοι — ἦτις αἰδήμων καὶ τοὺς ὀφθαλμούς σταθερῶς κάτω νεύουσα ἠγυῆθη τὸ καλῶς ὠρίσατε, εἶτα δὲ λαβοῦσα ἀπὸ τῶν χειρῶν παρακολουθοῦντος βραχου δίσκον μετὰ γλυκίσματος ἐκ βυσσίνου καὶ βρακῆς προσήνεγκεν

ἡμῖν, μεθ' ἧς ἐξῆλθε πάλιν ἵνα ἐπιβλέψῃ ἴσως τὴν προετοιμασίαν τοῦ δείπνου, τοῦ ὁποίου ἡ κνίσσα διαχειομένη περίξ, ἤρχισε μεθ' ὅλην τὴν κόπωσιν νὰ γαργαλίξῃ τοὺς βῶθωνας ἡμῶν.

Τὸ δείπνον ὑπῆρξεν ἀπλοῦν, ὅσον ἡδύνατό τις νὰ περιμένῃ ἐκεῖ, ἀλλ' ἐν τούτοις μὰς ἐξέπληξεν ἡ πολυτέλεια τῆς διασκευῆς τῆς τραπέζης, ἀνήκουστος καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πρώτης τάξεως ξενοδοχεῖα τῆς Καλαμπάκας. Οὐδὲν ἔλειπεν ἐκ τῆς τραπέζοσκευῆς μέχρι καὶ τῆς ἀλατοδόχης, ἐξενίσθημεν δὲ ὄχι ὀλίγον βλέποντες πολύτιμα μαχαίρια καὶ περόνια καὶ ποτήρια κρυσταλλίνα. Ἀπετέλουν δὲ ταῦτα κωμικὴν τινα ἀντίθεσιν, ὅσακις ἤγειρέ τις τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ τῆς τραπέζης, πρὸς τὰ περίξ ἀντικείμενα, ἀπὸ τῆς ἐκ φλοιῶν δένδρων ὀροφῆς, δι' ἧς ἐφαίνοντο λαμπυρίζοντες οἱ ἀστέρες, μέχρι τῶν γυμνῶν ποδῶν τοῦ παρὰ τὴν τράπεζαν ἱσταμένου πελωρίου βλαχου, ὅστις ἐξεπλήρου χρεὴ οἰνοχόου. Ὅπως δὴποτε ἐπίσθημεν ὅτι αἱ περὶ τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ Μπάρδα δοθεῖσαι ἡμῖν πληροφορίαι δὲν ἦσαν ὑπερβολικαί.

*Βασταὶ τὸ εἶδος

K. Γ. K.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριῶν

Συνέχεια τῆς σ. 106

Ἡ διηγήσις αὐτὴ ἐφαίνετο ἐρχομένη ἐπιτήδεις πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰδεῶν μου περὶ τῶν ἀγνώστων συμπερασμάτων τοῦ ἐπιστημονικοῦ προβλήματος. Βεβαίως πολλαὶ ὑποθέσεις δύνανται νὰ προταγῶσι πρὸς ἀντίρρῃσιν. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ γεγονός, δὲν συνέβη ἴσως ὡς ἀφηγεῖται αὐτὸ ὁ Κικέρων* ὅτι μετεσκευάσθη, παρεστάθη ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον, ὅτι δύο φίλοι φθάνοντες εἰς ξένην πόλιν ἐπόμενον εἶνε νὰ φοβῶνται μὴ συμβῆ εἰς αὐτοὺς δυστύχημά τι, ὅτι φοβούμενος ὁ εἰς διὰ τὴν ζωὴν τοῦ φίλου του μετὰ τοὺς κόπους τοῦ ταξιδίου καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιγῆς τῆς νυκτὸς δύναται εἰς τὸ τέλος νὰ ὀνειρευθῆ ὅτι ἐγένετο θῦμα δολοφονίας. Ὡς πρὸς τὸ ἐπεισόδιον τοῦ ἀμαξίου, αἱ ταξειδιῶται ἐνδέχεται νὰ εἶδον ἐν τοιοῦτο ἐντὸς τῆς αὐλῆς τῆς οἰκίας τοῦ φιλοξενήσαντος τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ συνειρμού τῶν ἰδεῶν συναρμολογεῖ καὶ αὐτὸ μετὰ τὸ ἐνύπνιον. Καί, δύναται τις νὰ προβάλλῃ πάσας ταύτας τὰς ἐπιξηγηματικὰς ὑποθέσεις, ἀλλ' εἶνε μόνον ὑποθέσεις. Τὸ νὰ παραδεχθῆ τις ὅτι ὑπῆρξε πράγματι συγκοινωνία μετὰ τοῦ νεκροῦ καὶ τοῦ ζῶντος εἶνε ἐπίσης ἄλλη ὑπόθεσις.

Ἀλλὰ τὰ τοιαύτης φύσεως γεγονότα εἶνε ἄρα γε σπάνια; Δὲν φαίνεται ποσῶς. Ἐνθυμοῦμαι μετὰ τῶν ἄλλων περιστατικῶν τι ὅπερ μοὶ ἀφηγήθη παλαιὸς φίλος τῆς νεότητός μου, ὁ Ἰωάννης Μπέστ, ὅστις ἴδρυνε τὸ *Εἰκονογραφημένον*

Ταμείον τῷ 1833 μετὰ τοῦ διαπρεποῦς φίλου μου Ἐδουάρδου Σαρτῶν ἀποθανόντος πρὸ τινῶν ἡμερῶν. Ἦτο ἀνὴρ σοβαρὸς, ψυχρὸς, μεθοδικὸς (ἐπιτήδειος χαρακίτης, τυπογράφος καὶ διαχειριστὴς εὐσυνειδήτους) πάντες ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν γινώσκουσιν ὅτι ἡ ἰδιοσυγκρασία του ἦτο ἥκιστα νευρικὴ καὶ τὸ πνεῦμά του πολὺ ἀπέειχεν ἀπὸ τῶν πραγμάτων τῆς φαντασίας. Λοιπὸν τὸ ἐπόμενον γεγονός συνέβη εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, ὅτι ἦτο μικρὸν παιδίον, ἡλικίας πέντε ἢ ἕξ ἐτῶν.

Εὐρίσκειτο ἐν Τουλῇ, γενεθλίῳ αὐτοῦ πόλει, ἡ ἑσπέρα ἦτο ὠραιότατη καὶ εἶχε κατακλιθῆ ἡδὴ εἰς τὴν κλίνην ἀλλὰ δὲν ἐκοιμήτο· εἶδε τὴν μητέρα του εἰσελθοῦσαν εἰς τὸν θάλαμον του, διελθοῦσαν δι' αὐτοῦ καὶ διευθυνθεῖσαν εἰς τὴν παρακειμένην αἴθουσαν, ἧς ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτὴ καὶ ἐνθα ὁ πατὴρ του ἐπαίξε χαρτία μετὰ τινος φίλου του. Ἀλλ' ἡ μήτηρ του, ἀσθενὴς οὖσα εὐρίσκειτο κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐν Πῶ. Ἠγέρθη πᾶραυτὰ ἀπὸ τῆς κλίνης του καὶ ἔδραμε κατόπιν τῆς μητρός του μέχρι τῆς αἰθούσης, ὅπου εἰς μάτην τὴν ἀνεζήτησεν. Ὁ πατὴρ του τὸν ἐπέπληξε μετὰ τινος ἀγανακτήσεως καὶ τὸν διέταξε νὰ ὑπάγῃ πάλιν νὰ κατακλιθῆ, βεβαίων αὐτὸν ὅτι εἶχεν ὀνειρευθῆ.

Τότε τὸ παιδίον πιστεύσεν ὅτι πράγματι εἶχεν ὀνειρευθῆ ἀπειραθῆ ν' ἀποκοιμηθῆ ἐκ νέου. Ἀλλὰ μετὰ τινα λεπτὰ, ἐνῶ εἶχε τὰ ὄμματα

ἀνοικτὰ, εἶδε καὶ δευτέραν φοράν, λίαν εἰδικαίτως τὴν μητέρα του διερχομένην ἐγγύθεν αὐτοῦ, τὴν φοράν δὲ ταύτην ὤρμησε πρὸς αὐτὴν ὅπως τὴν ἀσπασθῆ. Ἀλλ' αὐτὴ ἐγένετο διὰ μιᾶς ἄφαντος. Τὸ παιδίον δὲν ἠθέλησε νὰ κατακλιθῆ πλέον καὶ ἔμεινεν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὅπου ὁ πατὴρ του ἐξηκολούθει νὰ παίξῃ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἡ μήτηρ του ἀπέθνησκεν ἐν Πῶ.

Τὸ περιστατικὸν τοῦτο μοὶ ἀνεκοίνωσεν αὐτὸς ὁ ἴδιος κ. Μπέστ, εἰς ὃν ἡ ἀνάμνησις αὐτῆς διετηρεῖτο ἀνεξάλειπτος. Πῶς νὰ τὸ ἐξηγήσωμεν; Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ παιδίον γινώσκον ὅτι ἡ μήτηρ του ἦτο ἀσθενὴς ἀνελογίζετο αὐτὴν πάλαι καὶ ὅτι ἔσχε παρὰ κρούσιν, συμπεσοῦσαν ἐκ τύχης μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός του. Πιθανόν τοῦτο. Ἀλλ' ἐπίσης δύναται τις νὰ σκεφθῆ ὅτι ὑπῆρχε δεσμός τις συμπαθητικὸς μετὰ τῆς μητρός καὶ τοῦ τέκνου καὶ ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν σοβαρὰν στιγμὴν ἡ ψυχὴ τῆς μητρός συνεκοινώησε πράγματι μετὰ τὴν ψυχὴν τοῦ τέκνου. Τίνι τρόπῳ; Ἢ μ' ἐρωτήσωσιν. Οὐδὲν γινώσκωμεν. Ἀλλὰ πᾶν ὅ,τι δὲν γινώσκωμεν, εἶνε ἀπέναντι παντός οὐτινος γινώσκωμεν, ὅ,τι ὁ ὠκεανὸς ἀπέναντι βράνιδος αἵματος.

Παρακρούσεις! λέγομεν. Εἶνε εὐκόλον νὰ τὸ λέγωμεν. Πόσα ἱατρικὰ συγγράμματα ἐγράφησαν περὶ τοῦ θέματος τούτου! Πάντες γινώσκουσι τὸ σύγγραμμα τοῦ Βριέρ δὲ Βοαμόν. Μεταξὺ τῶν ἀκριθμητῶν παρατηρήσεων, εἰς ὧν ἀποτελεῖται, ἄς ἀναφέρω ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰς δύο ἐπομένους:

«Παρατ. 84. — Ὅτε ὁ βασιλεὺς Ἰάκωβος ἦλθεν εἰς Ἀγγλίαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐν Λονδίμῳ λοιμοῦ, εὐρισκόμενος εἰς τὴν ἐξοχὴν, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ σίρ Ροβέρτου Κόττον μετὰ τοῦ γηραιοῦ Κάμπδεν, εἶδε κατ' ὄναρ τὸν νεώτερον υἱὸν του, παιδίον ὄντα εἰσεῖτι καὶ κατοικοῦντα ἐν Λονδίμῳ τότε, φέροντα σταυρὸν αἱματηρὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὡς νὰ εἶχε τραυματισθῆ διὰ ζιφους. Τρομαχθὲς ἐκ τῆς ὀπτασίας ταύτης ἤρχισε νὰ προσεύχεται καὶ μεταβὰς τὴν πρωΐαν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ σίρ Κάμπδεν διηγήθη τὸ συμβῆν τῆς νυκτὸς· οὗτος καθησύχασε τὸν μονάρχην λέγων αὐτῷ ὅτι ἦτο παίγιον ὀνείρου καὶ ὅτι δὲν ἐπρεπε ν' ἀνησυχῆ. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ βασιλεὺς ἔλαβεν ἐπιστολὴν τῆς συζύγου του ἀναγγέλλουσαν αὐτῷ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του ἀποθανόντος ἐκ τῆς πανώλους. Ὅτε τὸ παιδίον ἐνεφανίσθη εἰς τὸν πατέρα του καθ' ὕπνον, εἶχε τὸ ἀνάστημα καὶ τὰς διαστάσεις ἀνδρὸς τελείου.

«Παρατ. 87. — Ἡ δεσποινὶς Ρ... πεπρωκισμένη ὑπὸ ἐξαιρέτου κρίσεως, εὐλαθῆς ἄνευ περισσοθηρακείας, κατόκει, πρὸ τοῦ γάμου τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ θεοῦ τῆς Δ... διακλήμου ἱατροῦ καὶ μελους τοῦ Ἰνστιτούτου. Εἶχεν ἀποχωρισθῆ ἀπὸ τῆς μητρός τῆς, ἦτις ἔμεινεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν

προσβεβλημένη ὑπὸ ἀσθενείας λίαν σοβαρᾶς. Νύκτα τινὰ ἡ νεάνις ὀνειρευθῆ ὅτι τὴν ἐβλεπεν ἐνώπιόν τῆς ὠχρὰν, ἠλλοιωμένην, ἐτοιμοθάνατον καὶ ἐκφράζουσαν ἰδίως ζωηρὰν λύπην διότι δὲν περιεστοιχίζετο ὑπὸ τῶν τέκνων τῆς, ὧν τὸ ἐν, ἐφημέριος μιᾶς ἐνορίας τῶν Παρισίων εἶχε μεταναστεύσει εἰς Ἰσπανίαν, τὸ δὲ ἕτερον εὐρίσκειτο ἐν Παρισίῳ. Μετ' ὀλίγον τὴν ἤκουσε καλοῦσαν αὐτὴν ἐπανειλημμένως διὰ τοῦ βραπτιστικοῦ τῆς ὀνόματος· εἶδε κατ' ὄναρ τοὺς περιστοιχίζοντας τὴν μητέρα τῆς, οἵτινες νομίσαντες ὅτι ἐξῆτει τὴν ἐγγόνην τῆς φέρουσαν τὸ αὐτὸ ὄνομα, μετέβησαν πρὸς ἀναζήτησίν τῆς εἰς τὸ παρακειμένον δωμάτιον· ἀλλὰ διὰ νεύματος ἡ ἀσθενὴς ἐδήλωσεν ὅτι οὐχὶ αὐτὴν ἀλλὰ τὴν θυγατέρα τῆς, τὴν διαμένουσαν εἰς Παρισίους ἐπόθει νὰ ἴδῃ. Ἡ μορφὴ τῆς ἐξέφραζε τὴν θλίψιν ἣν ἠσθάνετο ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ τῆς. Αἰσθῆς τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἠλλοιοῦνται, καλύπτεται ὑπὸ τῆς ὠχρότητος τοῦ θανάτου. Εἶτα ἡ ἐπιθάνατος ἐπανεπέσεν ἄπνους ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς.

« Τὴν ἐπαύριον ἡ δεσποινὶς Ρ... ἐνεφανίσθη σφόδρα περίλυπος ἐνώπιον τοῦ κ. Δ... ὅστις τὴν παρεκάλεσε νὰ τοῦ καταστήσῃ γνωστὴν τὴν αἰτίαν τῆς λύπης τῆς· τοῦ διηγήθη τότε αὐτὴ ἐν λεπτομερείᾳ τὸ κατατάρραξεν αὐτὴν ἐνύπνιον. Ὁ Δ... εὐρὼν αὐτὴν ἐν τοιαύτῃ πνευματικῇ διαθέσει τὴν ἐθλίψεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τῇ ὁμολόγησεν ὅτι ἡ εἰδήσις ἦτο ἀληθεστάτη καὶ ὅτι ἡ μήτηρ τῆς εἶχεν ἀποθάνῃ· δὲν προσέθηκεν δὲ ἄλλας λεπτομερείας.

«Μετὰ τινὰς μῆνας ἡ δεσποινὶς Ρ... ἐπωφελομένη τῆς ἀπουσίας τοῦ θεοῦ τῆς ὅπως τακτοποίησεν τὰ ἐγγράφα του, ἅτινα αὐτὸς καθὼς πολλοὶ τῶν πεπαιδευμένων δὲν ἤθελε νὰ τοῦ τὰ ἐγγιζῶσιν, εὗρε μετὰ τῶν αὐτῶν μίαν ἐπιστολὴν ἀρηγομένην εἰς τὸν θεῖον τῆς τὰ περιστατικὰ τοῦ θανάτου τῆς μητρός τῆς. Ὅποια δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς τῆς ὅτε ἀνέγνω εἰς αὐτὴν πάσας τὰς λεπτομερείας τοῦ ὀνείρου τῆς!»

Παρακρούσεις! συμπτώσις τυχαία! Ἀλλ' εἶνε αὐτὴ ἄρα γε ἐξήγησις ἐπαρκής; Εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις εἶνε ἐξήγησις οὐδὲν ἐξηγοῦσα.

Πλήθος ἀνθρώπων ἀμαθῶν, πάσης ἡλικίας καὶ παντός ἐπαγγέλματος, εἰσοδηματῆται, ἐμποροὶ ἢ βουλευταί, σκεπτικοὶ ἐκ φύσεως ἢ κατὰ προσποίησιν κηρύττουσιν ἀπλοῦστατα ὅτι δὲν πιστεύουσι ποσῶς τὰς τοιαύτας ἱστορίας καὶ ὅτι οὐδὲν τὸ ἀληθὲς ἐν αὐταῖς. Ἀλλ' οὐδ' ἡ τοιαύτη λύσις εἶνε πολὺ σοβαρὰ. Τὰ πνεύματα τὰ συνειδησμένα εἰς τὴν μελέτην δὲν δύνανται νὰ εὐχαριστηθῶσιν ἐξ ἀρνήσεως τόσον ἐπιπολαίου.

Τὸ γεγονός εἶνε γεγονός. Δὲν δύναται τις νὰ μὴ τὸ παραδεχθῆ ἔστω καὶ ὅταν ἐν τῇ παρουσίᾳ καταστασεῖ τῶν ἡμετέρων γνώσεων εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐξηγηθῆ. *Βασταὶ συνέχεια [Μετάρρασις X.]

Ἡ ΠΤΩΣΙΣ ΜΙΑΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ

Ὁ προχθὲς καταλιπὼν τὸν θρόνον τοῦ καγκελαρίου ἐν Γερμανίᾳ — πῶς ἄλλως νὰ ὀνομάσωμεν ἔδραν, τὴν ὁποίαν ὁ ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν κατασχὼν αὐτὴν ἐκλείψει διὰ τοιαύτης ἀπαραμίλλου σειρᾶς μεγαλοεργημάτων; — δὲν ὑπῆρξε μόνον γόης τῆς πολιτικῆς. Ἐἶνε καὶ μάγος τοῦ λόγου. Ὁ φοβερός ἀνὴρ, τὸν ὁποῖον ἡ φαντασία προθύμως ἐξομοιοῖ πρὸς τοὺς βαρυστόλους καὶ χαλκινδύτους ἥρωας τῆς γερμανικῆς μυθολογίας, κατὰ τὰς ἑσπερας τῶν διαγύσεων του, ἔγραψεν ἐπιστολάς παρθενικῶς τρυφεράς, εὐωδιαζούσας γλυκείας συγκινήσεως ἄρωμα, καὶ διασχιζομένους ὑπὸ σπινθήρων εὐφυίας, ἀπεσπασμένων ἀπὸ τῆς μεγάλης ἑστίας τῆς μεγαλοφυίας αὐτοῦ.

Εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν τούτων, φέρουσαν χρονολογίαν 2 Ἰουλίου 1859, ὁ Βίσμαρκ, τὸ τε πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐν Πετροπόλει καὶ ἐπὶ τῆς φλιάς τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ σταδίου εὐρισκόμενος, ἔγραψε μετὰ μυχίας μελαγχολίας καὶ βαθυτάτης ἀπογοητεύσεως: « Ἄς γείνη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὅλα ἐδῶ κάτω εἰς τὸν κόσμον εἶνε ζητήματα χρόνου. Λαοὶ καὶ ἄνθρωποι, μανία καὶ σύνεσις, εἰρήνη καὶ πόλεμος, τὰ πάντα παρέρχονται ὡς τὰ κύματα τὰ ὁποῖα ρυτιδοῦσι τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων. Μόνη ἡ θάλασσα μένει. Ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ὑπάρχει ἄλλο ἐκτός ὑποκρισίας καὶ ἀπάτης».

Ὁ ἀπαισιόδοξος οὗτος μονόλογος, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ἀπεκήρυττε καὶ αὐτὸς ὁ Ἄμλετ, ἐπανῆλθεν ἴσως εἰς τὴν μνήμην τοῦ σιδηρόφρονος ἀνδρός κατὰ τὰς πικρὰς αὐτὰς ἡμέρας, τὰς ὁποίας διέρχεται. Ἡ ψυχὴ του ἐμεθύθη ἐξ ἀνυπερβλήτων θριάμβων. Ἡ φιλοδοξία του ἐκένωσε τὴν κύλικα τῶν ἐπιτυχῶν καὶ τῶν τιμῶν μέχρι πυθμένος. Ἐδοκίμασε τὰς συγκινήσεις τοῦ εὐτυχοῦς κυβευτοῦ, διακυβεύσας τὴν ἐθνικὴν ὑπαρξίν καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του, ἣν εἶχεν ἀποφασίσει νὰ θυσιάσῃ ἂν τὰ σχέδιά του ἐναυάζουν. Ἀνήγειρεν ἰδιοχείρως τὸ οἰκοδόμημα τῆς γερμανικῆς ἐνότητος καὶ τοῦ πρωσικοῦ μεγαλείου. Κατὰ τὴν φράσιν φύλλου, ἀνήκοντος ἀκριβῶς εἰς ἐ-



Ο ΠΡΙΓΚΨ ΒΙΣΜΑΡΚ

κεῖνο τὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖον πικρότερον ἐδοκίμασε τὴν δύναμιν τῆς μεγαλοφυίας του, « ἐδημιούργησε τὴν ἱστορίαν καὶ διέπλεσε τὴν ἀνθρωπότητα ὡς κηρὸν εὐμάλακτον». Ὑπερέτησε τρεῖς ἡγεμόνας, ὧν ὁ πρῶτος, « σκιά μεγάλου ὀνόματος », ὄλον τὸ γόνυ του μετεχειρίσθη πρὸς σκέπη αὐτοῦ — ὁ δεύτερος, ἀνελθὼν τὸν θρόνον ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ ν' ἀποθάνῃ ἐπ' αὐτοῦ, ἠναγκάσθη νὰ κλινή τὸ ὑπερήφανον καὶ εὐγενὲς μέτωπον πρὸ τῆς παντοδυναμίας τοῦ ὑπουργοῦ του — ὁ τρίτος δ' ὀλίγους μῆνας πρὶν διαδεχθῆ τὸν πατέρα του ἀπεκάλει αὐτὸν « σηματοφό-

ρον τῆς πατρίδος» καὶ ἐν ἀληθείᾳ ῥητορικῶ σαλπίσματι ἀνεφώνει: « Σὺ ἡγῶ καὶ ἡμεῖς ἐπόμεθα! » Ἦσκησεν ἀπόλυτον, ἀνεξέλεγκτον, σχεδὸν τυραννικὴν ἐξουσίαν. Εἶδε πρὸ αὐτοῦ κύπτοντας μονάρχας κραταιούς. Συνεζήτησε μετ' ἀνωτέρων του ὡς ἴσος πρὸς ἴσους καὶ μετὰ τῶν ἴσων του ὡς ἀνώτερος πρὸς ὑποδεεστέρους. Ἀπήλασεν ἐν ἐνὶ λόγῳ πάσης τιμῆς καὶ δόξης, ἣν δύναται νὰ ποθήσῃ ἄνθρωπος φιλόδοξος, εἰς τὴν ὑπερέραν τῆς λέξεως ἐκδοχῆν, ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. Φθάσας δὲ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ σταδίου ἐπαναλαμβάνει τὴν με-

λαγχολικὴν ταύτην ἐπωδὸν, ἡγῶ τοῦ « ματαιότης ματαιότητων » ἄλλου εὐνοουμένου τῆς τύχης.

Τίς ἔλεγεν ὅτι θὰ διεψεύδοντο τόσαι ἄλλα ἐν τῷ μεταξύ αἰσιοδοξότεραι καὶ μᾶλλον εὐέλπιδες ῥήσεις, τὸ ἱστορικὸν Ὀὐδέποτε, τὸ ὁποῖον ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ἔγραψεν εἰς τὸ περιθώριον τῆς ὑποβληθείσης αὐτῷ παρατιθέσεως τοῦ καγκελαρίου του, ἣ τὸ ἴδιον ὑπερήφανον αὐτοῦ λόγιον: « Μοὶ ἔλαχε νὰ ἀποθάνω ἐργαζόμενος! », καὶ ὅτι ὁ κεκορησμένος θριαμβευτὴς θὰ ἠναγκάσθῃ νὰ ἐνθυμηθῆ τὸν ἀνεπιφανῆ ἐπιστολογράφον τοῦ 1859;

Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο δεδομένον καὶ ἐν τῇ πτώσει του, εἴς ἣς ἀντηγεῖ ὁ κόσμος ὀλόκληρος, νὰ μείνῃ μέγας. Κατὰ τὴν εὐφυᾶ φράσιν γαλλικοῦ φύλλου « ἡ δυναστεία τῶν Βίσμαρκ ἐκήρυξεν ἀπεργίαν κατὰ τῆς δυναστείας τῶν Χεντζόλλερν ». Ἄλλ' ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἐμνησικακήσε κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀπεργίας καὶ ἀπέπεμψεν αὐτὸν μετ' ἐκδηλώσεων, ὁποῖα οὐδέποτε ἐπαδαφιεύθησαν εἰς

τοὺς ἀπερχομένους τῆς ἀρχῆς. Ἔστρωσε μὲ ὅλα τὰ ἄνθη τῆς ῥητορικῆς τὸν τόπον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐμελλε νὰ πέσῃ τὸ κολοσσαῖον ἐκεῖνο σῶμα. Ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ στέμματος του ἐν κόσμημα, τὸν τίτλον τοῦ δουκὸς τοῦ Λαουεμβούργου, διὰ νὰ κοσμήσῃ αὐτόν. Τῷ ἔδωκε τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ. Ὁ τύπος ὄλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου ἐπλεξε τὸν πανηγυρικὸν του καὶ ἀπήγγειλε τοὺς σπανιωτέρους τῶν ἐπιταφίων — ἐκείνους τοὺς ὁποῖους δύναται ν' ἀκούσῃ καὶ ὁ κηδευόμενος. Αὐτὸς ὁ τύπος τῆς χώρας, μεθ' ἣς τὸ δαιμόνιον τοῦ ἀνδρός εἰς ἀδιάλακτον περιήλθε ῥήξιν, ἐν γενναίῳ φρονιπνεύματι δικαιοσύνης καὶ μεθ' ἵπποτικῆς μεγαλοφροσύνης, ἐλησμόνησε πρὸς στιγμὴν τὰ διαχωρίζοντα αὐτοὺς μίσση καὶ ἐκλίνας ἐν σεβασμῷ πρὸ τῆς ἐκλειπούσης ἀπὸ τοῦ ἐνεργοῦ πολιτικοῦ βίου ἐπιβλητικῆς μορφῆς.

Ἐὰν ἀναγνώσῃ τις τὰς ἐφημερίδας, αἱ ὁποῖαι ἄλλως ἀνέκαθεν ἐπρέσβευσαν ἄκρον θαυμασμὸν πρὸς τὸν Βίσμαρκ, ταχέως θὰ αἰσθανθῆ τὴν ἀτμοσφαῖραν καθισταμένην πνιγηρὰν ἐκ τοῦ καιομένου ὑπ' αὐτῶν λιθάνωτοῦ. Ἐκενώθη ὁ στυλοβάτης, ἐφ' οὗ ὁ κόσμος συνείθισε νὰ βλέπῃ ἀπὸ τριῶν δεκαδῶν ἐτῶν τὸν θεμελιωτὴν τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἀσάλευτον ὡς σιδηροῦν ἄγαλμα, ἀναφώνει ἡ μία. — « Κατέπεσεν αἰφνης ἡ γιγαντιαία κορυφὴ τοῦ ὑπερψήλου βράχου », ἢ ἄλλη. — « Τίς ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ περατωθῆ τὸ στάδιον τοῦ Βίσμαρκ πρὸ τῆς ζωῆς του καὶ νὰ καταλίπῃ τὸ πηδάλιον, ἔχων ἐτι τὴν δύναμιν νὰ οἰακοστραφῆ; » προσθέτει τρίτη. — « Ἡ δόξα του ἔσται ἄφθιτος ὡς ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους » βεβαίῳ ἄλλη.

Ὡς ὁ αὐτοκράτωρ ἐκεῖνος ὅστις ἀποθνήσκων ἠσθάνετο ὅτι μετουσιοῦτο εἰς Θεόν, καὶ ὁ Βίσμαρκ ἠδύνατο νὰ ἐπαναλάβῃ ὅτι ὁμοῖον αἰσθημα καὶ πίπτοντος ἐπλήρου τὴν ψυχὴν του.

Καὶ αὐτὴ ὁμῶς ἡ ἀποθῆσις, ὅσον πλήρης καὶ ἂν ὑπῆρξεν, ἔχει τὰ ἀλλόκοτά της. Εἰς τὴν συναυλίαν τῶν ἐγκωμίων, ἣ ὁποῖα ἐτονίσθη ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῶν κόσμων ὑπὲρ τοῦ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἀποχωρήσαντος ἀνδρός, τὸ ἀπροθυμότερον μέρος ἔλαβεν ὁ γερμανικὸς τύπος. Μία ἐφημερίς τοῦ Βερολίνου, ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων, εὗρε περίεργον τρόπον ἵνα ὑποτιμήσῃ τὴν σημασίαν τῆς παρατιθέσεως.

« Ἀχαριστίαν (ἔγραψε) θὰ ἐμαρτυροῦμεν πρὸς τὸν μέγαν πολιτικὸν ἄνδρα, ὅστις ἀποχωρεῖ τῆς ἀρχῆς, ἀποβλέποντες μετὰ δέους εἰς τὴν παραίτησίν του. Ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι μετῆλθε πολιτικὴν ὄλως ἀσθενῆ καὶ ὅτι ἐδημιούργησεν ὄλως ἐπιπολαιῶς τὴν ἐθνικὴν τῆς Γερμανίας ἐνότητα, ἂν τὸ ἔργον του δὲν ἠδύνατο νὰ συνεχισθῆ ἄνευ αὐτοῦ. (*) Ἡ ἰδέα εἶνε ἴσως ὀρθή, ἀποδεικνύει δ' ἐπιβλητικὴν τὴν πεποιθῆσιν τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ ἐπὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις. Ἄλλ' ἐκφερομένη τὸσον ἀπροκαλύπτως δύναται ἴσως νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἀχαριστία.

Ἀχαριστία!

Αὐτὴ εἶνε ἡ λέξις, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐκρίθη ὑπὸ πολλῶν ἢ διαγωγή τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὸν Βίσμαρκ. « Τί ἄραγε θὰ ἦτο σήμερον ὁ Γουλιέλμος Β', ἠρώτησε μία ἐφημερίς, ἂν ὁ Βίσμαρκ δὲν προσελάμβάνετο ὑπουργὸς τοῦ Γουλιέλμου Α'; » Ἄλλ' εὐρίσκω τὴν λέξιν πολὺ βαρεῖαν. Ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ Βίσμαρκ ἀντιπροσωπεύουσι δύο συστήματα ἐντελῶς διάφορα. Ἡ ψυχρὰ λογικὴ τῆς πολιτείας πείρας τοῦ ἐνὸς ἀργὰ ἢ γρηγόρα ἐμελλε νὰ προσκρούσῃ κατὰ τῶν γενναίων ἐλπίδων καὶ τῶν νεανικῶν ὀρμῶν τοῦ ἄλλου. Ὁ χαρακτήρ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅστις οὐδὲ ἀπαξ ἐπὶ ζωῆς του ὑπέκυψεν εἰς τὴν θέλησιν ἄλ-



Ο ΚΟΜΗΣ ΕΡΒΕΡΤ ΒΙΣΜΑΡΚ

λου, κατ' ἀνάγκην θὰ περιήρχετο εἰς διάστασιν πρὸς τὸν χαρακτήρα τοῦ νεαροῦ μονάρχου, ὅστις καὶ αὐτὸς ὡς λόγιον τοῦ βίου του φαίνεται ἔχων τὸ ῥήτον: « Sic volo sic jubeo ». Δύο τόσον ἀπολυταρχικαὶ φύσεις ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποτελέσωσιν ἁρμονικὴν ἔνωσιν. Καὶ τὸ διαζύγιον ἐπῆλθε ταχέως, σχεδὸν ἀπροσδοκῆτως. Οἱ διαζευθέντες, ὡς ἄνθρωποι τοῦ κόσμου καὶ διὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου, ἐχωρίσθησαν μὲ ὅλα τὰ προσχῆ-

(*) — Τί θὰ ἔλεγεν ὁ κόσμος, ἂν ἐξέλιπα αἰφνιδίως; ἠρώτησέ ποτε ὁ Ναπολέων ἕνα τῶν αὐλικῶν του.

Ὁ πρὸς ὃν ἀπετάθη ἡ ἐρώτησις ἤρχισεν νὰ πλέκῃ, ὡς εἰκόσ, μετὰ στόμφου τὸν πανηγυρικὸν τοῦ μεγάλου ἀνδρός, ἀλλ' οὗτος ἀποτόμως διακόπτων αὐτόν:

— Τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά! Θὰ ἔλεγεν οἴη!

Ὅμοιον συνέβη καὶ εἰς τὸν Βίσμαρκ. Ἡ πτώσις του ἰδίως ἐν τῇ πατρίδι του ἐχαιρετίσθη σχεδὸν μετ' ἀνακουφίσεως, μία δὲ ἐφημερίς, ἡ σοσιαλιστικὴ Volksblatt ἀντιπαντὸς ἄλλου σχολίου, ἐπέγραψεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ φύλλου τῆς, διὰ κολοσσαίων γραμμῶν, ἐν ἄπλοῦν ΟΥΦ!

ματα τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ. Ἄλλ' ἡ ἄδυστος, ἣτις ὠρύχθη μεταξύ των, δὲν εἶνε διὰ τοῦτο μικροτέρα, οὐδὲ ἀρκούσιν αἱ αυτοκρατορικαὶ ἐπιστολαί, ὁ τίτλος τοῦ δουκὸς καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ στρατάρχου διὰ νὰ πληρῶσιν αὐτήν.

Διηγούνται ὅτι ὅτε ὁ Βίσμαρκ ἐξεδήλωσε τὴν πρόθεσίν του ν' ἀπέλθῃ τῆς ἐξουσίας, ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ἐπεσεκέθη κατ' οἶκον καὶ παρέμεινε ἐπὶ πολλὰς ὥρας μετ' αὐτοῦ. Ἡ συζήτησις ὑπῆρξε ζωηροτάτη. Ὁ καγκελάριος, μετ' εὐλαθείας, ἀλλ' εὐσταθῶς ἀνέπτυξε τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους τὴν πολιτικὴν τοῦ αυτοκράτορος ἐθεώρει ἐπιβλαβὴ εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. Φαίνεται ἰδίως ὅτι τὰ περίφημα διαγγέλματα τοῦ Γουλιέλμου Β' τὰ ἀφροῦντα εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις, συνεζητήθησαν διὰ μακρῶν. Ἄλλ' ἀμφοτέρωθεν οἱ διαφωνοῦντες ἐτήρησαν τὰς γνώμας των. Παρελθούσης τῆς ὥρας, ὁ αὐτοκράτωρ παρεκάλεσε τὸν Βίσμαρκ νὰ μεταβῇ εἰς τὰ Ἀνάκτορα τὴν νύκτα. Ἄλλ' ὁ καγκελάριος, δύσθυμος καὶ νευρικός ἐκ τῆς συζήτησεως, ἀπήντησεν:

— Ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος, ἀλλ' εἶμαι ἤδη πολὺ γέρον καὶ εἰς τοιαύτην ὥραν τῆς νυκτὸς δὲν δύναμαι νὰ ἐξέλθω!

Ἡ ἀπάντησις αὕτη, ἐάν εἶνε ἀληθής, δὲν συμβόλοποιεῖ αἰσθητὴν τὴν αἰτίαν τῆς παραίτησεως τοῦ Βίσμαρκ: « Εἶμαι γέρον, ἰδοὺ διατί παραίτουμαι; » ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὁ Βίσμαρκ. — « Εἶμαι νέος, εἶμαι φιλόδοξος, ἡ καρδία μου ὀγκοῦται ὑπὸ καινῶν πόνων, τὸ αἷμα σφύζει εἰς τὰς φλέβας μου, ἔχω σχέδια μεγαλεπίβολα πρὸς ἐκτέλεσιν, θέλω καὶ ἐγὼ νὰ ἐγχαράξω τὸν τύπον τῆς ἀτομικότητος μου ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, νὰ ἐργασθῶ, νὰ βρισθῶ εἰς ἀγῶνας, νὰ ζήσω ἐν μιᾷ λέξει. Σὺ ἐπραξες ἀρκετὰ, ἀναπαύσου! », ἰδοὺ τί ἴσως ὁ αὐτοκράτωρ ἐσκέπτετο κατὰ τὰς ἔδυνηρας αὐτὰς ὥρας τῶν μακρῶν συζητήσεων, περὶ ὧν εἶπεν ὅτι τὸν ἐθλίψαν ὡς νὰ ἔχασεν ἐκ νέου τὸν πάππον του.

« Μοὶ ἔλαχεν ὁ κληρὸς τοῦ ἀξιοματικοῦ τῆς φρουρᾶς ἐπὶ τοῦ σκάφους τῆς πολιτείας, ἔγραψε μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς παραίτησεως ὁ Γουλιέλμος Β'. Ἡ ὁδὸς εἶνε ἡ αὐτὴ καὶ ἡδὴ ἐμπρὸς ὀλοταγῶς! » Ὁ αὐτοκράτωρ ἔδωκε τὰς διαταγὰς του, καὶ αἱ διαταγαὶ του θὰ ἐκτελεσθῶσιν. Δὲν ὑπάρχει πλέον ἐπὶ τοῦ πλοίου ὁ ἔξοχος ρυθμιστῆς τοῦ λέβητος διὰ νὰ ἀναχαρτίσῃ αὐτόν, ὁ κόσμος δὲ μετὰ τινος δέους προσβλέπει τὸ σιδηρόφρακτον σκάφος, τὸ ὁποῖον ἀπολέσαν ἕνα πρὸς ἕνα τὸν γηραιὸν κυβερνήτην του, τὸν ἔμπειρον πηδαλιούχον καὶ τοὺς παλαιούς καὶ δεδοκισμένους ναύτας του, διοικεῖται νῦν ὑπὸ νεαροῦ ἀνδρὸς, μεστοῦ ἀκμῆς καὶ ῥώμης, ἀλλὰ φιλοκινδύνου καὶ ἀπειροῦ. Εὐδοῦται ἀρά γε εὐπλουν πρὸς ἀσφαλῆ λιμένα ἢ μέλλει νὰ προσκρούσῃ κατὰ σκοπέλων, συγκλονοῦν μὲ τὴν φοβερὰν προσάραξίν του ὅλον τὸν κόσμον;

Τὸν Βίσμαρκ ἐν τῇ παραίτησιν του παρηκολούθησε καὶ ὁ υἱὸς του, ὁ κόμης Ἐρβέρτ Βίσμαρκ, ἡ σύγχρονος δ' ἀποχώρησις πάντων τῶν μελῶν τῆς δυναστείας Βίσμαρκ κατέδειξεν ἐμφανεστερον παντὸς ἄλλου τὴν βαθεῖαν διαφωνίαν, ἣτις ἐχώρισε τὸν αὐτοκράτορα ἀπὸ τοῦ πιστοῦ ὑπουργοῦ. Περὶ τοῦ κόμης μετὰ κακηντρεχοῦς εὐφροίας ἐλέγχθη ὅτι ἔχει ὅλας τὰς ἀνωμαλίας καὶ ὅλους τοὺς ἔξους τῆς δρυὸς,

ἐξ ἧς ἐδλάστησεν, στερεῖται ὅμως καὶ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐπιβλητικῆς αὐτῆς μεγαλοπρεπείας. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀποχώρησις αὐτοῦ παραμένει ὅλως δευτερεύον γεγονός. πάντων δὲ τὰ δλέμματα εἶνε ἐστραμμένα πρὸς τὸν ἐκλιπόντα τὴν σκηνὴν δαιμόμονιον πρωταγωνιστῆν. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ στρατηγὸς Καπρίβι εἶνε ἀνὴρ ὑπερτέρας νοσημοσύνης καὶ ἀναπτύξεως. Λέγεται πρὸς τούτοις ὅτι καταπληκτικῶς ὁμοιάζει πρὸς τὸν Βίσμαρκ καὶ ὅτι πρόσωπον, στάσις καὶ φωνὴ ἀναμνησκουσιν ἀκριβῶς τὸν σιδηροῦν καγκελάριον. Ἄλλ' ἡ βισμάρκειος πανοπλία θὰ εἶνε πάντως βαρυτάτη δι' αὐτόν. Ὁ ἀνὴρ, ὅστις θὰ διαδεχθῇ τὸν Βίσμαρκ, δὲν ἐγεννήθη ἀκόμη, οἱ Γερμανοὶ δ' ἂν ἦσαν δίκαιοι ἔπρεπε μετὰ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ νὰ καταργήσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ καγκελαρίου, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἄλλοτε, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κόδρου, κατήργησαν τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα.

Δ. ΚΑΚΑΜΑΝΟΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ

[ΥΠΟ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ ΣΙΓΓΕΡ]

(Ἡ μέτροσις τῶν καταδίκων. — Ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιῶν — Αἱ φωτογραφίαι τῶν κακούργων. — Ἡ αὐτοψία τῆς μετρούσεως. — Ἐκφρασθέντες πόθοι. — Ἐξέτασις παραπεμφθέντος.)

Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε σελ. 168.

Πλὴν ἀλλ' ὅμως οἱ καθάρσιοι ἀποτελοῦσιν ἐξαιρέσιν, οἱ δὲ πλείστοι τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς μετρήσεως εἶνε μεστοὶ ἀκαθαρσίας, πολλοὶ δὲ καὶ πληγῶν, ἐλκωμάτων ἢ δηγμάτων ἐντόμων, βρακένδυτοι καὶ ἡμελημένοι ὡς εὐρέθησαν ἔχοντες ὅτε ἠθροίσθησαν νύκτωρ ἐκ τῶν καταγωγῶν, τῶν ἀμαρῶν ἢ τῶν σαρωμάτων. Χρειαζέται νὰ εἰνέ τις ἀληθῶς ὀπλισμένος δι' ὅλης τῆς ἀμβλύτητος ἢ ἐπιφέρει ὁ καθημερινὸς ἐθισμὸς τοῦ ἐπαγγέλματος, ὅπως μὴ καταληφθῇ ὑπὸ βαθείας ἀντιπαθείας ἐπὶ τῇ θέσῃ τῶν καταζήρων βραχιόνων καὶ κακομόρφων ποδῶν, ἐπὶ τῇ αὐτοψίᾳ οὐλῶν καὶ τραυμάτων ἐπενεχθέντων ἐν συμπλοκαῖς καὶ εὐχάσις καὶ ἐπὶ τῇ εἰσπνοῇ τῶν μολυσματικῶν ἐκείνων ἀναθυμιάσεων. Ἄλλ' οἱ ὑπάλληλοι ἐθάδες τῶν τοιοῦτων ἐκτελοῦσι μετ' ἐπιτηδευματικῆς ἀταραξίας τὸ ἀληθῶς ἡκίστα ἀξιόζηλον ἔργον αὐτῶν. Οἱ δὲ συλληφθέντες πλὴν ὀλίγων, ἄλλως καὶ τούτων εὐθέως κατακτελλομένων, ἀφίνουσιν ἄνευ ἀντιστάσεως νὰ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ἐπ' αὐτῶν μετρήσεις. Μάλιστα δὲ οἱ ἐξ ὑποτροπῆς περιπεσόντες εἰς πλημμύλημα ἠμολογούμενον παρ' αὐτῶν ἐπιδεικνύουσι καὶ τινα προθυμίαν καὶ τινα αὐταρέσκειαν ἐν τῷ τρόπῳ τῆς στάσεως τῶν μελῶν αὐτῶν, ὡς εἰ ἤθελον νὰ εἴπωσιν « εἰξεύρω δὲ πῶς τοῦτο γίνεται » δὲν ἔχετε χρεῖαν νὰ μοὶ δώσητε πλέον ὀδηγίας » ἢ ὡς εἰ ἐπίστευον, ὅτι θὰ τύχῃσι προκτερας τινὸς τιμωρίας διὰ τῆς προθυμίας αὐτῶν. Ἄλλ' ἀπ' ἐναντίας οἱ τὸ πρῶτον προσερχόμενοι, ὅταν δὲν τύχῃ νὰ εἶνε παντελῶς ἀδιαφοροὶ καὶ δὲν ἀφίνωσι μηχανικῶς

νὰ ἐπιθέτωσιν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἐργαλεῖα, παρατηροῦσι μετὰ δυσπιστίας τὴν βᾶσιν, ἐφ' ἧς ὀφείλουσι νὰ θέσωσι τὸν πόδα, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν σαρδαμύσσουν, ὅταν ἐργαλεῖόν τι ἐγγίξῃ τὸ γυμνὸν αὐτῶν δέρμα. Ἐπὶ ἐνὸς δὲ τῶν μελανῶν ἀναλογείων βραχιῶν σαρκόχρους ἐξωγραφημένους δεικνύει τὴν θέσιν ἣν ὀφείλει νὰ λάβῃ ὁ βραχίον τοῦ καταμετρηθησομένου. Εἶδομεν πρωτοπείρους ὀπισθοχωροῦντας ἀπαισίως ἐκ φοβικῆς πρὸ τοῦ ἀπεικονίσματος ἐκείνου καὶ ἐπιθιόντας ἐπ' αὐτοῦ τὴν χεῖρα μετὰ προσοχῆς, ὡς ἂν ἦτο πεπυρακτωμένος. Ἄλλ' εἰς πολλοὺς τῶν ἐγκληματιῶν αἱ καταμετρήσεις φαίνονται παρεχούσαι αὐτόχρημα ἠδονήν. Τὸ μέγεθος τῶν μέτρων των κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν, καὶ πειρῶνται νὰ τηρήσωσιν αὐτὰ ἐν τῇ μνήμῃ, ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς εὐσώμους ἀνδρας, οἵτινες εὐχαριστῶς ζυγίζονται ὅπως ἴδωσιν ἂν ἠύξησεν ἢ ἠλαττώθη τὸ βᾶρος αὐτῶν. Καταμετρήθησαν δ' ἐν Παρισίῳ τῷ 1886 δεκαπεντασχίλιοι, ὧν τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι ἐξ ὑποτροπῆς κακούργοι.

— Ἄλλ' ὅταν, ἠρωτήσαμεν χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ὅταν εἰσάγητε τοσοῦτους ἐκ τῶν συλληφθέντων διὰ μιᾶς εἰς τὴν αἴθουσαν, δὲν φοβεῖσθε ἀντίστασιν τινα, ἀνταρσίαν, διάδρασιν;

— « Ὡ! ὄχι, ἀπήντησεν ὁ κ. Μπερτιγιῶν. Ἐχομεν δὲ ἐξωθεν σὺλακας, καὶ μία λόγχη ἀρκεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀνυποτάκτους. Ἄλλως δὲ οὐδέποτε παρετηρήθη παρ' ἡμῶν σπουδαία τις ἀντίστασις. »

Εἰς τῶν φυλάκων πλησιάζει πρὸς τὸν διδάκτορα καὶ ψιθυρίζει τι εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ.

— « Εἰσαγαγέτε τὸν λοιπὸν » διατάσσει ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιῶν. Στρεφόμενος δὲ πρὸς ἡμᾶς, προσθέτει: « Ἰσὺ ἰσὺ τώρα παρεπέμπεται πρὸς ἡμᾶς νεανίσκος, ὅστις ἀποκρύπτει τὸ ἀληθές του ὄνομα καὶ δὲν θέλει νὰ εἴπῃ τοῦ κατώκει καὶ ποῦ εἶνε οἱ γονεῖς του. Θὰ ἴδῃτε λοιπὸν τώρα πῶς ἐπιλαμβανόμεθα τοῦ ταῦτισμοῦ του. »

Εἰσέρχεται μεῖραξ ὡσεὶ δεκαεπταετής, ἔχων τὸ πρόσωπον πλῆρες ἐφηλίδων, ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν φέρων ὑπομέλανα μώλωπα καὶ ἔχων ἀνωρθωμένους τὰς ἐρυθρὰς τρίχας εἰς κόρυμβον. Τὸ εὖρος αὐτοῦ στόμα κινεῖται οἰονεὶ σπασμωδικῶς. Προσβλέπει δ' ἡμᾶς ὁ νεανίας οὐκ ἄνευ μισοῦ. Βεβαίως δὲ ἂν εἴμεθα εἰς τὴν διάθεσιν του δὲν θὰ ἐφέρετο πρὸς ἡμᾶς μετὰ τῆς αὐτῆς πραότητος, μεθ' ἧς πρὸς αὐτόν ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιῶν.

— Πῶς ὀνομάζεσαι; ἠρωτήσεν αὐτόν ὁ διδάκτωρ.

— Δυβοκ.

— Τὸ ὄνομα δὲν εἶνε σπάνιον. Καὶ πῶς τὸ γράφεις;

— Δ-u-b-o-k.

— Καὶ τὸ βαπτιστικὸν σου ὄνομα;

Ὁ νεανίσκος διστάζει ἐπὶ ἐν δευτερόλεπτον.

— Ἄ! αὐτὸ δὲν τὸ γνωρίζεις ἀκόμη; ἀλλὰ καθὲ ἀνθρώπος γνωρίζει δὲ τὸ βαπτιστικὸν του ὄνομα.

— Εὐγένιος.

— Καλὰ. Εἶνε ἀληθινὰ αὐτὸ τὸ ὄνομα σου;

— Ναί.

— Διὰ τί ἐφυλακίσθη;

— Καὶ τί ξέρω γὰρ;

— Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε περιέργον. Συνήθως δὲν φυλακίζεται κανεὶς διὰ τὸ τίποτε.

— Ἐμὲ ὅμως μ' ἐφυλακίσαν διὰ τὸ τίποτε.

— Δυβοκ! Εἰξεύρεις τί θὰ ἦτο πολὺ καλλίτερον; Νὰ μοὶ εἴπῃς τὸ ἀληθινὸν σου ὄνομα. Τίποτε δὲν σε ὠφλεῖ νὰ τὸ κρύπτῃς. Φθάει νὰ σὲ εἶχαμεν καμμίαν σορὰν ἐδῶ, καὶ σ' εὐρίσκομεν εὐκόλα καὶ ἀσφαλίστατα. Καὶ ἐπειτα πρέπει νὰ γράψωμεν εἰς τὸν δικαστῆν, ὅτι ἠρνήθης νὰ εἴπῃς τὸ ὄνομα σου, καὶ αὐτὸ χειροτερεύει τὴν θέσιν σου. — Ἐπειτα σιγῇ.

— Ἐλα διὰ τὸ καλὸν σου, Δυβοκ.

— Ἄν θέλετε νὰ πάρητε ἄλλο ὄνομα, παρετί το' ἐγὼ ὅμως ὀνομάζομαι Δυβοκ.

— Λοιπὸν καὶ ἡμεῖς θὰ σ' εὐρωμεν ἄσ' οὐ σὲ μετρήσωμεν.

Ὑπάλληλός τις τὸν διατάσσει νὰ καθήσῃ. Ὁ Δυβοκ προσποιεῖται ὅτι ἀγνοεῖ τὴν προκειμένην διαδικασίαν. Ἄλλ' ὑπάρχει τι τὸ ἐζητημένον ἐν τῇ ἀδαημοσύνῃ του. Οἱ ὑπάλληλοι ῥίπτουσι πρὸς ἀλλήλους βλέμματα ἐκφραστικά.

Ἐν ᾧ δὲ διεξαχθόνται τὰ κεκανονισμένα, ὁ κ. Μπερτιγιῶν λαλεῖ μεθ' ἡμῶν « Ἐπρεπε νὰ συνηγορήσητε, ὅπως τὸ ἡμέτερον σύστημα γείνη δεκτὸν ἀπανταχοῦ. Ἐν Βιέννῃ π. χ. γίνεται χρῆσις ὁμοῦ τινὸς συστήματος, καὶ δὴ ἔστειλα εἰς τοὺς κυρίους ἐκεῖ τὰς συγγραφάς μου Ἄλλ' ὁ τρόπος τῆς μετρήσεως δὲν εἶνε καθ' ὅλα ὁμοῖος. Δὲν λέγω δὲ ταῦτα παρεκτινόμενος ὑπὸ ματαιοφροσύνης συγγραφικῆς. Ἄλλ' ἤδη μακρὰ πείρα ἐδιδάξεν ἡμᾶς, ὅτι οὐδεμία τῶν ὑπ' ἄλλων προταθειῶν καὶ ἀλλαγῶν ἐν χρήσει εὐρισκομένων μετρήσεων ἰσοφαιρίζει πρὸς τὴν ἡμετέραν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ὅτι ὑπερευδοκίμησεν αὐτήν. Ἡ δ' ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν μετρήσεων ἐπερχομένη βλάβη εἶνε προφανής, ἐπειδὴ ἔνεκεν αὐτῆς δυσχεραίνεται τὰ μέγιστα ἢ πρὸς ἀλλήλους συνεννόησις τῶν ἀστυνομικῶν ὑπάλληλων, εἰ μὴ καθίσταται παντελῶς ἀδύνατος, πλὴν δὲ τούτου παρέχεται ἀφορμὴ ὀλεθρίων σφαλημάτων. Ἄλλ' ἂν αἱ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ ὅλου τοῦ κόσμου εἰργάζοντο ὁμοιομόρφως κατὰ τὸ ἡμέτερον σύστημα, ἢ διεθνῆς συνεννόησις ἤθελε καταστῆ ἀπλῆ τις παιδιὰ, καὶ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐπιφέρωμεν θανασιμον πληγὴν εἰς τοὺς περιπλανωμένους κακούργους. Πόσον δὲ τοῦτο εἶνε ἀληθὲς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ καὶ Ἀμερικανοὶ ἐν περιοδείᾳ λωποδύται σπανίως

μόνον ἐπισκέπτονται ἡμᾶς. Καὶ ταῦτα ἐπειδὴ δὲν ἀγνοοῦσιν, ὅτι διὰ τῶν ἡμετέρων μετρήσεων καὶ φωτογραφῶν εἶνε εὐχερέστατος ὁ ταῦτισμός αὐτῶν καὶ δύναται νὰ κοινοποιηθῆ εἰς τὰ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀνταποκρίσει εὐρισκόμενα ἀστυνομικὰ γραφεῖα.

— Κατὰ τοῦτον λοιπὸν τὸν τρόπον ἠλόκληροι κλάδοι κκοούργων θὰ περιορισθῶσιν εἰς ἰδίους τόπους δίκην ἰθαγενῶν.

— Βεβαίως. Ἐν πάσῃ χώρᾳ θὰ συναντῶνται συνηθέστατα ἐκεῖνα τὰ ἐγκλήματα, ὅσα θὰ προσαρμύζονται εἰς τὴν πνευματικὴν ἰδιοφυίαν τῶν κατοίκων αὐτῆς. Ἡ εἰς τὴν ξένην ἐξαγωγή τῶν ἐγκλημάτων ἂν μὴ τελείως καταστρέφεται, ἀλλὰ τοῦλάχιστον δυσχεραίνεται οὐσιωδῶς διὰ τοῦ ἡμετέρου συστήματος... Τέλος δὲ ἀναλογισθῆτε ὁποίας συνεπειᾶς ἔχει τὸ ἡμέτερον σύστημα διὰ τὰς ἀσφαλιστικὰς ἐταιρίας. Ἡ ψευδὴς ὑποβολὴ τεθνεώτων πρὸς δολίαν εἰσπραξίν εἰσοδημάτων καθίσταται σχεδὸν παντελῶς ἀδύνατος.

— Μήπως μετρεῖτε καὶ νεκρούς;

— Ὡ ναι! Παρουσιάσθησαν ἤδη περιστάσεις, καθ' ἃς ἀνεκαλύψαμεν διὰ τοῦ ἡμετέρου συστήματος τὰ ὀνόματα τῶν ἐν τῇ Morgue ἐκτεθέντων πτωμάτων ἀγνώστων.

— Φωτογραφοῦνται δὲ καὶ μετροῦνται ἅπαντες οἱ συλλαμβανόμενοι;

— Οἱ παραπεμπόμενοι ἕνεκα κοινῶν ἐγκλημάτων σχεδὸν ἅπαντες. Ἐννοεῖται δ' ὅτι ἐξαιρέσεις γίνεται τῶν ἀτόμων τῶν φυλακισομένων ἕνεκα νυκτερινῆς ὀχλαγωγίας, πολιτικῶν πταισμάτων ἢ τῶν τοιοῦτων.

Μεταξὺ δὲ τούτων τῶν λόγων ἐτελείωσεν ἡ μέτρησης τοῦ Δυβόα. Μετ' οὐ πολὺ δ' εὐρέθησαν ἢ σημειώσις τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ καὶ αἱ φωτογραφίαι του. Δυστυχῶς παρίσταται τὸ τέταρτον πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

Τότε ὁ κ. Μπερτιγιὼν προχωρεῖ πρὸς τὸν νεανίσκον, καὶ κρατῶν τὴν φωτογραφίαν οὕτως ὥστε νὰ μὴ δύναται ἐκεῖνος νὰ τὴν ἴδῃ, λέγει πρὸς αὐτόν· νὰ, βλέπεις; Σ' εὐρήκαμεν ἤδη.

Ὁ νεανίσκος μειδιᾷ, ὑποπτεύων, ὅτι πρόκειται περὶ τεχνάσματος.

— Δὲν ὀνομαζέσαι Ρυβεγιέρ ἢ Δυράν ἢ Βλαβότ;

— Καὶ διὰ τί θέλετε νὰ ἔχω αὐτὰ τὰ ὀνόματα;

— Ὅποια πῶρωσις αὐτοῦ τοῦ νέου! Διότι παρεπέμφθη ἤδη τρεῖς φορές ἐνώπιον ἡμῶν, καὶ πάντοτε ὑπὸ ἄλλο ὄνομα.

— Αὐτὸ δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶνε πικρὰ λάθος. Ποτέ μου ἔως τώρα δὲν παρουσιάσθη ἐνώπιόν σας.

— Πῶς εἶπες, ὅτι γράφεις τὸ ὄνομά σου;

— Δ-u-b-o-s-α.

— Σωστὰ τὸ λέγεις. Εἶνε δ' εὐκολόγραφον αὐτὸ τὸ ὄνομα. Δεῖξέ μας τὸν βραχιόνα σου Δυβόα. Νὰ σοῦ εἰπῶ, εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θέσιν

— καὶ ταῦτα λέγων ὁ διδάκτωρ ἐπιθέτει τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ ὑποκαμίσου—πρέπει νὰ ἔχῃς ἓνα σημάδι ἀπὸ πληγῆν.

— Ἐγὼ;

— Ὅχι; (Ἐξαγεται ἡ χεὶρ, καὶ ὁ διδάκτωρ ἐπιδεικνύει τὴν οὐλήν)

— Γιὰ τίές μου τώρα, εἶσαι ἀκόμη ὁ Δυβόα; Ὁ νεανίσκος σιγᾷ.

— Ὅπισω ἀπὸ τὸ αὐτί, ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ Μπερτιγιὼν, ἔχεις κάτι τι ἄν ἔλῃ. Γύρισε νὰ ἰδῶ.

Πράγματι δὲ ὑπάρχει τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο σημεῖον.

Βωδὸς καταβιβάζει πρὸ ἑαυτοῦ τὰ ὄμματα ὁ Δυβόα. Ἐν ἡμῖν δέ, ξένοις οὐσι τῆς ἀστυνομικῆς ἀνακρίσεως, ἐξεγείρεται καὶ πάλιν ὁ οἶκτος. Καὶ αὐτόν δ' ἔθρεψε μήτηρ ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς, καὶ ἴσως τώρα χύνει πικρὰ δάκρυα χάριν αὐτοῦ. Σχεδὸν ἰκετεύοντες λέγομεν τότε πρὸς αὐτόν· «Ἄφ' οὐ δὰ βλέπεις, ὅτι σὲ ἀνεγνώρισαν, διατὶ δὲν ὁμολογεῖς καλλίτερα τὴν ἀλήθειαν;» Ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ἐπὶ μίαν μόνον βραχεῖαν στιγμὴν ἐρυθραίνονται οἱ ὀφθαλμοὶ του. Βλέπει ἤδη πρὸ ἑαυτοῦ τὸ πλοῖον ὅπερ μέλλει ν' ἀπαγάγῃ αὐτὸν μακρὰν, μακρὰν τῶν Παρισίων ὡς ἐξ ὑποτροπῆς ἐγκληματήσαντα. Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ συνέρχεται, καὶ ἀποκρίνεται· «Ὀνομαζομαι Δυβόα. Δὲν ἔχω τίποτε νὰ ὁμολογήσω. Ἄν θέλετε νὰ ὀνομαζομαι ἄλλῶς, δόσατέ μου ἄλλο ὄνομα· μοῦ εἶνε ἀδιάφορον.»

— Λοιπὸν ἀφ' οὐ δὲν θέλεις νὰ ἀκούσῃς μὲ τὸ καλόν, νὰ ἡ φωτογραφία σου. Αὐτὸς εἶσαι;

— Ὁ...χι.

— Ὡ! ναι. Αὐτὸς εἶσαι. Ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ μᾶτι ἔχεις μίαν μίαν μεγάλην περικλάκ. Ὡς καὶ αὐτὴ φαίνεται εἰς τὴν φωτογραφίαν. Νὰ μίαν ἄλλη φωτογραφία παλαιότερη, καὶ αὐτὴ εἶνε ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου σ' ἔφεραν ἐδῶ διὰ πρώτην φοράν ὅταν ἦσουν ἀκόμη παιδί.

Ὁ νεανίσκος προσβλέπει τὰς εἰκόνας ἐπὶ μακρὸν καὶ παίξει μετ' αὐτῶν μηχανικῶς.

— Νὰ γράψω λοιπὸν ἔκθεσιν διὰ σὲ Δυβόα;

— Δι' ὄνομα θεοῦ, λέγει τέλος· ὀνομαζομαι Ρυβεγιέρ.

— Ναι, αὐτὸ εἶνε τὸ ἀληθινόν σου ὄνομα. Αὐτὸ εἶνε τὸ πρῶτον ὅπου εἶχες ὅταν σὲ παρέπεμψαν εἰς ἡμᾶς· τότε βέβαια ὅπου ἦσουν παιδί δὲν θὰ εἶπες ψεῦμα. Τώρα ἐτελειώσαμεν μαζί σου.

Διὰ τῆς ἀνακρίσεως ταύτης ἐπερατώθη τὸ ἔργον τῆς ἡμέρας. Οἱ ὑπαλλήλοι κατέθηκον τὸν εὐτελεῖ αὐτῶν ἐπενδύτην, ἐφόρεσαν τὰ μετὰ μεγίστης καθαριότητος διατηρούμενα ἐνδύματα τοῦ περιπάτου, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ γραφείου, ποιῶντες βραθεῖαν ὑπόκλισιν. Τελευταίος δ' ἐξῆλθε καὶ ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιὼν μεθ' ἡμῶν.

Μετὰφρασις Α.



Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Ἄν καὶ ἡ πραγματικὴ αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ ὑπῆρξεν ὅπως θρησκευτικὴ, οἱ ἐχθροὶ του εἶχον κατορθώσῃ νὰ παραστήσωσιν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Πραιτωρίου ὡς ἔνοχον πολιτικῶν ἐγκλήματος, βέβαιοι ὄντες ὅτι ὁ σκεπτικὸς Πιλάτος δὲν θὰ ἐπέθετο εὐκόλως νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ καταδικαστικὴν ἀπόφασιν ἐπὶ ἐτεροδοξίᾳ. Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην οἱ ἀρχιερεῖς ἠνάγκασαν τὸν ὄχλον νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Πιλάτου τὴν σταύρωσιν τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ διὰ τοῦ σταυροῦ θάνατος δὲν ἦτο ποινὴ ἀρχῆθεν Ἰουδαϊκὴ ὅθεν ἂν ὁ Ἰησοῦς κατεδικάζετο κατὰ τὰ καθαρῶς μωσαϊκὰ ἔθιμα δὲν θὰ ἐσταυρώετο, ἀλλὰ θὰ ἐλιθοβολεῖτο. Ἡ σταύρωσις ἦτο ποινὴ Ῥωμαϊκὴ, εἰς ἣν κατεδικάζοντο οἱ δοῦλοι καὶ μάλιστα ὅταν ἐσκοπεῖτο νὰ ἐπιβαρυνθῆ ὁ θάνατος καὶ διὰ τῆς ἀτιμώσεως. Καταδικαζόμενος ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν σταυρικὸν θάνατον ἐτάσσετο ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς ληστὰς ἢ πρὸς ἐκείνους τοὺς εὐτελεστάτους ἐχθρούς, οὓς οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἤθελον νὰ τιμωρήσωσι θανατώνοντες αὐτούς διὰ τοῦ ξίφους. Ἐτιμωρήθη λοιπὸν ὁ δῆθεν « βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων » καὶ ὅχι ὁ ἑτεροδοξὸς δογματιστής. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ ἀκριβῶς λόγον ἢ τῆς ποινῆς ἐκτέλεσις ἀφῆθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Εἶναι γνωστὸν ὅτι παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις οἱ στρατιῶται ὡς ἔχοντες ἔργον τὸ θανατῶναι ἐξετέλουν καὶ τὰ καθήκοντα δημίων. Παρεδόθη λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς εἰς μίαν σπεῖραν τοῦ ἐπικουρικῶν στρατεύματος καὶ ὑπέστη ὅλα τὰ ἀπεχθῆ καὶ μισητὰ βασανιστήρια, τὰ ὅποια εἶχον εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Παλαιστίνην οἱ σκληροὶ καὶ τραχεῖς τὸ ἦθος Ῥωμαῖοι κατακτηταί. Ἦτο περίπου μεσημβρία. Τὸν ἐνέδυσαν τὰ ἴδια αὐτοῦ ἱμάτια, τὰ ὅποια τὸν εἶχον ἐκδύσει ἵνα παρασταθῆ ἐπὶ τοῦ βήματος, καὶ ἐπειδὴ ἡ σπεῖρα εἶχε καὶ δύο ληστὰς, οὓς ἐμελλε νὰ θανατώσῃ, συνήκωσαν καὶ τοὺς τρεῖς καταδικούς καὶ ἡ πομπὴ ἤρχισε νὰ βαδίξῃ πρὸς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως.

Ὁ τόπος οὗτος, καλούμενος Γολγοθᾶ, ἐκεῖτο ἔξω μὲν ἔξω τῆς Ἱερουσαλῆμ, ἀλλὰ πλησίον εἰς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως. Τὸ ὄνομά του ἐσημαίνει Κρανίου τοῦ πον καὶ θὰ ἦτο βέβαια ἡ θέσις ἐκείνη γυμνῶναι καὶ ἀδενδρον ὕψωμα γῆς ἔχον σχῆμα κρανίου φαλακροῦ. Δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὴ ἡ τοποθεσία τοῦ λοφίσκου ἐκείνου, θὰ ἐκεῖτο ὅμως βεβαίως πρὸς τὸ βόρειον ἢ τὸ βορειοδυτικὸν τῆς πόλεως μέρος, ἐν τῇ ὑψηλῇ καὶ ἀνωμάλῳ πεδιάδι ἧτις ἐκτείνεται μεταξὺ τῶν τειχῶν καὶ τῶν δύο κοιλάδων τοῦ Κεδρῶνος καὶ τοῦ Ἐνώμ. Εἶναι τόπος κοινὸς καὶ εὐτελής, ὃν εὐτελεστερον ἀκόμη καθίστων αἱ ἀνάγκαι εἰς ἃς ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς γειτονιάζων πρὸς μεγάλην πόλιν.

Ὁ εἰς τὸν σταυρικὸν θάνατον καταδικασμένος ὤφειλε μόνος του νὰ μεταφέρῃ τῆς θανατώσεώς του τὸ ὄργανον. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ὡν ἀσθενέστερος τῶν δύο ἄλλων συγκρατικῶν του δὲν ἠδύνατο νὰ βασιτάξῃ τὸν σταυρὸν του. Ἡ συνοδεία συνήτησε τότε καθ' ὁδὸν Σίμωνά τινα Κυρηναῖον, ὅστις ἐπανήρξατο ἐκ τῶν ἀγρῶν, οἱ δὲ στρατιῶται, μὲ τὸν σκαιὸν ἐκείνον καὶ ἀπότομον τρόπον, τοῦ ὁποίου συνήθως κάμνουσι χρῆσιν τὰ ξένα στρατεύματα, τὸν ἠγγάρευσαν νὰ βα-

στάσῃ αὐτὸς τὸ θανάσιμον δένδρον. Ἴσως ὑπῆρχε καθιερωμένη τοιαύτη τις ἀγγαρίας ὑποχρέωσις, διότι οἱ Ῥωμαῖοι ἐθεώρων ὡς προσβολὴν νὰ σηκώνωσιν αὐτοὶ ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν τὸ ἀτιμὸν ξύλον. Φαίνεται ὅτι βραδύτερον ὁ Σίμων ἀπετέλεσε μέρος τῆς χριστιανικῆς κοινότητος· παρ' αὐτῆς οἱ δύο υἱοὶ του, Ἀλέξανδρος καὶ Ρούφος, ἦσαν γνωστότατοι. Θὰ διηγήθῃ δὲ ἴσως διάφορα περιστατικά, ὧν ὑπῆρξεν αὐτόπτης μάρτυς. Οὐδεὶς ἐκ τῶν μαθητῶν εὐρίσκειτο κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην πλησίον τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐφθασαν τέλος εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως. Κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἑβραίων προσέφεραν εἰς τοὺς καταδικούς νὰ πῶσιν οἶνον ἰσχυρῶς διὰ σμύρνης ἠρωματισμένον, μεθυστικὸν ποτὸν, ὅπερ ἐξ οἴκτου ἐδίδοτο πρὸς τοὺς δυστυχεῖς τοὺς μέλλοντας νὰ ἀποθάνωσιν ἵνα ζαλισθῶσι. Φαίνεται ὅτι συχναῖς αἱ κυρία τῶν Ἱεροσολύμων ἐκόμιζον μόναι τῶν πρὸς τοὺς ἀγομένους εἰς τὸν θάνατον τὸν οἶνον ἐκείνον τῆς ἐσχάτης ὥρας, ὅσας δὲ δὲν προσήρχετο τις νὰ τὸν προσφέρῃ ἠγοράζετο διὰ δημοσίως χρημάτων. Ὁ Ἰησοῦς ἀφ' οὐ ἐδοκίμασε τὸ ποτὸν μὲ τὸ ἄκρον τῶν χειλέων τῶν δὲν ἠθέλησε νὰ πῆ. Τὸ ταπεινὸν ἀνακούφισμα τῶν κοινῶν καταδικῶν ἦτο ἀνάξιον τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ φύσεως, προσέτιμης δὲ νὰ καταλείψῃ τὸν βίον ἐν τῇ τελείᾳ διαυγείᾳ τοῦ πνεύματός του καὶ ἐν πληρῇ συνειδήσει νὰ προσμείνῃ τὸν θάνατον, ὃν ἠθέλησε μόνος του καὶ ἐπεζήτησε. Τὸν ἐξέδυσαν τότε πάλιν τὰ ἱμάτιά του καὶ τὸν ἐσταύρωσαν. Ὁ σταυρὸς συνέκειτο ἐκ δύο συνδεδεμένων δοκῶν ἐν σχήματι Γ. Δὲν ἦτο πολὺ ὑψηλὸς, ὥστε οἱ πόδες τοῦ καταδικῶν σχεδὸν ἠγγίζον πρὸς τὴν γῆν. Ἐστήνετο κατὰ πρῶτον ὁ σταυρὸς ὄρθιος ἐπειτα δὲ προσηλωτο ἐπ' αὐτοῦ ὁ καταδικῶς. Καὶ αἱ μὲν χεῖρες του ἐκαρφῶνοντο, οἱ δὲ πόδες ἐκαρφῶνοντο μὲν πολλαῖς καὶ αὐτοί, ἀλλ' ἐνίοτε ὅμως προσεδένοντο μόνον διὰ σχοινίων. Ἐν ξύλινον ἐπικόρμιον, ὁμοιον περίπου πρὸς κεραῖαν, προσημύζετο πρὸς τὸν σταυρικὸν στύλον, κατὰ τὸ μέσον αὐτοῦ, καὶ διήρχετο μεταξὺ τῶν σκελῶν τοῦ σταυρουμένου, ὅστις οὕτω ἐπηρείδετο ἐπ' αὐτοῦ, διότι ἄλλως θὰ ἀπεσχίζοντο αἱ χεῖρες καὶ θὰ κατέπιπτε βαρὺ τὸ σῶμα πρὸς τὰ κάτω. Ἄλλατε δὲ ὀριζόντιος ξύλινος πῖναξ ἐπηγγύετο ὑπὸ τοὺς πόδας καὶ τοὺς ὑπεβάσταζεν.

Ὁ Ἰησοῦς ὑπέμεινε μέχρι τέλους τὰ δεινὰ ταῦτα βασανιστήρια ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ ὠμότητι καὶ τῇ ἀπηνειᾷ. Δύψα φοβερά, ἐν ἀπὸ τὰ μαρτύρια τῆς σταυρώσεως, τὸν ἐβασάνιζε καὶ ἐζήτησε νὰ πῆ. Ἐκεῖ πλησίον ἐκεῖτο ἀγγεῖον πλήρες ὀξυκράτου, ὅπερ ἦτο τὸ σῆνθος ποτὸν τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν, κράμα δηλαδὴ ὄξους καὶ ὕδατος καὶ ἐκαλεῖτο λατινιστὶ π-ο-σ-κ-α. Οἱ στρατιῶται ὤφειλον νὰ κομίζωσι πάντοτε μεθ' ἑαυτῶν τὴν πόσαν των καθ' ὅλας τὰς ἐκστρατείας ἢ ἐνδρομάς, ἐν αἷς κατελέγοντο καὶ αἱ θανατικαὶ ἐκτελέσεις. Εἰς λοιπὸν ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἐνέπλησεν ἐκ τοῦ ποποῦ ἐκείνου σπόγγον, τὸν ὁποῖον περιέθεσαν εἰς τὸ ἄκρον καλάμου καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὰ χεῖλη τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις λαβὼν τὸν σπόγγον εἰς τὸ στόμα του τὸν ἀπεμύζησεν. Οἱ δύο λησταὶ ἦσαν πλησίον του ἐσταυρωμένοι. Οἱ ἐκτελεσταί, εἰς οὓς ἄ-

φίνοντο τὰ ἱμάτια τῶν καταδίκων, διεμέρισαν πρὸς ἀλλήλους διὰ κλήρου καὶ τοῦ Ἰησοῦ τὰ ἱμάτια καὶ καθήμενοι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ σταυροῦ ἐτήρουν αὐτόν. Κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν παράδοσιν ὁ Ἰησοῦς ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, αἱ ὁποῖαι ἂν δὲν ἀνέβησαν εἰς τὰ χεῖλια του ἦσαν βεβαίως ἐν τῇ καρδίᾳ του : « Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσι ! »

Πρὸς δὲ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σταυροῦ, ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἐπετέθη, κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν συνήθειαν, ἐπιγραφή τρίγλωσσος ἑβραϊκὴ καὶ ἑλληνικὴ καὶ λατινικὴ λέγουσα « ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. » Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐνεῖχε τι τὸ λυπηρὸν καὶ προσβλητικὸν διὰ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων. Οἱ παραπορευόμενοι ἀναγινώσκοντες αὐτὴν ἐδυσφόρουσαν, οἱ δὲ ἀρχιερεῖς παρετήρησαν εἰς τὸν Πιλάτον ὅτι ἡ ἐπιγραφή ἐπρεπε νὰ συνταχθῆ ὥστε νὰ δηλωθῆ ὅτι αὐτὸς ἔλαβεν ἑαυτὸν βασιλείαν τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὁ Πιλάτος βεβαίως ἤδη φέρων ὅτι ἐπὶ πολὺ παρεστίνετο ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἠρνήθη νὰ μεταβάλῃ τι ἐξ ὧν εἶχε γράψῃ.

Οἱ μαθηταὶ του εἶχον φύγη πάντες. Ἀλλ' αἱ ἐκ Γαλιλαίας πισταὶ αὐτοῦ φίλοι, αἵτινες τὸν εἶχον ἀκολουθήσῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐξηκολούθουν νὰ τὸν ὑπηρετήσω δὲν τὸν ἐγκατέλιπον καὶ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ σταυροῦ. Ἡ Μαρία τῶν Κλωπᾶ, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ἡ Σαλώμη καὶ ἄλλαι, ἐκάθητο ὄχι μακρὰν ἐκεῖθεν παρατηροῦσαι αὐτόν.

Ἐκτὸς τοῦ μικροῦ ἐκείνου ὀμίλου τῶν γυναικῶν, ὅστις καὶ ἀπὸ μακρὰν παρηγόρει τὰ βλέμματά του, ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχεν ἐνώπιόν του εἰμὴ τὸ θέαμα τῆς ἀνθρωπίνης εὐτελείας καὶ ἡλιθιότητος. Οἱ διαβάλλοντες τὸν ἐδολασφῆμον. Περί αὐτὸν ἠκούετο ὁ μωρὸς περιεπέλοισ τῶν ἀνθρώπων καὶ αἱ φωναί, ἅς ἀπέσπα ἐκ τοῦ στόματός του ὁ ὑπερτατος πόνος τοῦ μαρτυρίου παρωδοῦντο εἰς οἰκτρὰ λογοπαίγνια. « Ἄς τὸν σώσῃ, ἔλεγον, ὁ πατήρ του ἂν τὸν θέλῃ! Διότι εἶπεν ὅτι εἶνε υἱὸς Θεοῦ! — Τοὺς ἄλλους ἔσωσε, τὸν ἑαυτὸν του δὲν δύναται νὰ σώσῃ, ἐπιθύριζον ἄλλοι ἐμπαιζόντες. Ἄν εἶναι βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ ἅς καταδῆ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ θὰ πιστεύσωμεν εἰς αὐτόν! — Ὁ καταλύων τὸν ναόν, προσέθετε τρίτος τις, καὶ ἐν διαστήματι τριῶν ἡμερῶν ἀνοικοδομῶν αὐτόν, σῶσον τὸν ἑαυτὸν σου, ἂν δύνασαι! » — Ἄλλοι δὲ τινες ἀμυδρὰν ἔχοντες ἔννοιαν τῶν ἀποκαλυπτικῶν ἰδεῶν, ἐνόμισαν ὅτι καλεῖ εἰς βοήθειάν του τὸν Ἥλιον καὶ ἔλεγον: « Ἄς ἴδωμεν ἂν θὰ ἔλθῃ ὁ Ἥλιος νὰ τὸν σώσῃ. » Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ οἱ λησταὶ οἱ σταυρωθέντες μετ' αὐτοῦ τὸν ὠνείδιζον. Ὁ οὐρανὸς ἦτο σκοτεινός ἡ γῆ, ὅπως εἰς ὅλα τὰ περίχωρα τῆς Ἱερουσαλήμ, ξηρὰ καὶ σιγῆλῃ πανταχῶθεν. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν, κατὰ τινὰς παραδόσεις, ὠλιγοψύχησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐν νέφος τῷ ἀπέκρυψε τὴν ὄψιν τοῦ Πατρός του καὶ ὑπέστη μίαν ἀγωνίαν ἀπελισμοῦ μυριάκις δριμυτέραν παντὸς ἄλλου μαρτυρίου. Δὲν εἶδε τότε ἐνώπιόν του παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀγνομωσύνην, μεταμελήθη ἴσως διότι ἔπασχε χάριν τόσον εὐτελοῦς φυλῆς καὶ ἀνέκραξε : « Θεέ μου, Θεέ μου ἵνα τί με ἐγκατέλειπες ; » Ἀλλὰ τὸ ὀρμέμυτον αὐτοῦ τὸ θεῖον ἐξενίκησε καὶ πάλιν. Ἐν ὅσῳ ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τοῦ σώματος ἡ ζωὴ, ἡ ψυχὴ του ἀνέκρα καὶ πάλιν τὴν προτέραν γαλήνην καὶ μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐπανήρχετο πάλιν εἰς τὴν θεῖαν αὐτῆς ἀρχήν.

Ἐπανεῦρε τὸ συναίσθημα τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀποστο-

λῆς. Ἐν τῷ θανάτῳ του εἶδε τοῦ κόσμου τὴν σωτηρίαν ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ εἰδεχθοῦς θεάματος, ὅπερ ἐξετυλίσσετο πρὸ τῶν ποδῶν του καὶ βαθύτατα συνηνωμένος πρὸς τὸν Πατέρα του, ἤρχισεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὴν θεῖαν ἐκείνην ζωὴν, ἣν ἐμελλεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος νὰ διανύσῃ ἔπειτα εἰς αἰῶνας αἰώνων.

Ἡ ἰδιαιτέρα ἀπήνεια τοῦ σταυρικοῦ μαρτυρίου συνίστατο εἰς τὸ ὅτι ἠδύνατό τις νὰ ζήσῃ ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἐν τῇ φοβερᾷ ἐκείνῃ καταστάσει ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς ἀγωνίας καὶ τοῦ πόνου. Τῶν χειρῶν ἡ αἱμορραγία ταχέως κατέπαυε καὶ δὲν ἦτο θανατηφόρος. Ἡ ἀληθὴς αἰτία τοῦ θανάτου ἦτο ἡ παρὰ φύσιν τοποθέτησις τοῦ σώματος, ἣτις ἐπέφερε φοβερὰν ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ τοῦ αἵματος διατάραξιν, φρικτοὺς πόνους εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τέλος τὴν σκληρίαν καὶ ἀπόφυσιν τῶν μελῶν. Οἱ ἰσχυρὰς κράσεως καταδίκαι δὲν ἀπέθνησκον εἰμὴ ὑπὸ τῆς πείνης. Ὁ κύριος δὲ σκοπὸς τῆς σκληρᾶς ἐκείνης βασάνου δὲν ἦτο νὰ θανατωθῆ ἀμέσως ὁ καταδικασθεὶς ὠρισμένων σωματικῶν βλάβεων καὶ τραυμάτων, ἀλλὰ νὰ μείνῃ κρεμώμενος ὁ τιμωρούμενος δούλος ἔχων κερρωμένας τὰς χεῖρας καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν, ἕως οὗ ἤθελε σαπῆ ἐπὶ τοῦ ξύλου. Ἀλλ' ὁ λεπτοφυὴς ὀργανισμὸς τοῦ Ἰησοῦ ἔτισεν αὐτόν ἀπὸ τῆς βραδείας καὶ ἀπεράντου ἀγωνίας. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ συγκοπῆς ἢ ἐξ αἰφνιδίας ῥήξεως ἀγγείου τινος τῆς καρδίας ἐπήλθεν εἰς αὐτόν τρεῖς μετὰ τὴν σταύρωσιν ὥρας ὁ θάνατος. Ὀλίγας ἀκόμη στιγμάς πρὶν ἐκπνεῖσθαι εἶχεν ἰσχυρὰν τὴν φωνήν. Αἶφνης ἐφώνησε διὰ κραυγῆς φοβερᾶς καὶ εἶπε κατ' ἄλλους μὲν: « Πάτερ εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνευμά μου! » ὅπως δὲ ἠκούσαν ἄλλοι: μᾶλλον κατεγόμενοι ὑπὸ τῆς ἰδέας τῆς ἐκπληρώσεως τῶν προφητειῶν: « Τετέλεστα! » Ἡ κεφαλὴ του ἐκλίνε πρὸς τὸ στήθος του καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Ernest Renan Σ.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἀνέκδοτοι δημοθεοὶ παροιμίαι.

(Ἠλείας).

- Καθένας κλαίει τὸν πόνο του κ' ὁ μυλωνᾶς ταυλάει.
- Καὶ τοῦ ποντικοῦ μετάνοιχ', καὶ τῆς γάτας προσκυνῶ.
- Κάλλιο νερῶμενος, πέρι ἀντρειωμένος.
- Κάλλιο μ' ἓνα μάτι, πέρι μ' ἓνα παραπάτι.
- Λύπη χήρας ἀρχίζει τὴν Κυριακὴ καὶ τελειώνει: τὴν Τετάρτῃ.
- Νὰ μὴ χρουστᾶς σὲ πλοῦσι, φτωχὸν νὰ μὴ δανείζης.
- Ὅ τι ἀποκτᾶς ἔς τὸ σπᾶργανον, ἔς τὸ σάβανον τᾶφνεις.
- Πρῶτα θὰ ἰδῇ κάνεις τὸν γείτονα κ' ὕστερα τὸν ἥλιο.
- Τὸ χειμῶνα γύφτος, καὶ τὸ καλοκαίρι τσοπάνης.
- Χαρτί μιλήσῃ, χωριάτης κάστη χάρμου.

(Ἐκ συλλογῆς Π. Ι. ΛΙΝΑΡΑΚΗ).



ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ



ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Τὸ εὐμορφότερον φῶσμα. Ὅσαι ὑπερφανεύονται διὰ τὰ φορέματα τῶν τὰ πλοῦσι καὶ πολυχρώμα καὶ ἀποστιλθοντα, τὰ ἐκ βελούδου ἢ ἐκ μεταξωτῶν, τὰ κεντητὰ ἢ χρυσοπάρουσα, ἅς μάθωσιν ὅτι δὲν εἶνε τίποτε ἐμπρὸς εἰς τὸ φῶσμα τὸ ὅποιον ἔχει ἡ κόρη ἐνὸς ῥώσσοι ζωγράφου, ἡ καλότυχος Νάγια Μορόσσω. Τὸ φῶσμα αὐτὸ εἶνε κοινὸν ἔργον καὶ δῶρον ἄλλων διακεκριμένων ζωγράφων, φίλων τοῦ πατρός, οἵτινες ἐκόσμησαν τὸ μετὰξινον ὄψασμα δι' εἰκόνας, ζωγραφήσαντες ἕκαστος ἀλληγορικὴν τινα παραστασίαν. Ἡ ἀξία τοῦ φορέματος ὄχι μόνον ἡ καλλιτεχνικὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑλικὴ ἰσοδυναμεῖ πρὸς ὀλόκληρον προίκα, διότι ἐν πάσει περιπτώσει πολλοὶ εἶνε οἱ αγορασταὶ οἵτινες προθύμως θὰ ἔδιδον χιλιάδας ρουβλίων, ὅπως ἀποκτήσωσι τὸ ἔργον.

Νύμφαι πριγκίπισσαι. Τεσσαράκοντα πριγκίπισσαι εἰς ὥραν γάμου ὑπάρχουσι νῦν ἐν Ἑυρώπῃ. Δύο ἐκ τούτων, ἡ θυγατὴρ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μαυροβουνίου καὶ ἡ ἡμετέρα βασιλόπις Μαρία, εἶνε ὀρθόδοξοι· δεκαοκτὼ εἶνε καθολικαί, ὧν τέσσαρες ἐκ Βουλγαρίας, τρεῖς ἐκ Βελγίου, κέντε ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Βουρβόνων, τέσσαρες ἀυστριακαὶ ἀρχιδούκισσαι, μία ἐκ Σαξονίας καὶ μία ἐκ Βυρτεμβέργης. Μεταξὺ τῶν διαμνηστικῶν εἶνε : δύο θυγατέρες τοῦ Πρίγκηπος τῆς Οὐαλίας, δύο θυγατέρες τοῦ Φρειδεरिकοῦ Γ' καὶ πολλὰ ἄλλα ἐκ γερμανικῶν δουκάτων.

Τί τρώγει ὁ ἀποκράτωρ τῆς Γερμανίας. Κατὰ τὴν γερμανικὴν ἐφημερίδα «Τὸ Μαγειρεῖον» ὁ ἀποκράτωρ Γουλιέλμος τρέφεται ὡς ἐξῆς : πρὸ μεσημβρίας προγευματίζει δι' αὐγῶν, ἄλιγου χοιρομηρίου, τεμαχίου ὀπποῦ κρέατος, ὄρνιθος, ἐνίοτε καὶ μακαρονίων πάντοτε δὲ προστίθενται εἰς τὸ πρῶγευμα γεώμηλα, τὰ ὅποια κατ' ἐξοχὴν ἀρέσκουσιν εἰς τὸν ἀποκράτορα. Τὸ γεῦμα παρατίθεται τὴν 2 μ. μ. ἀποτελούμενον ἐκ σοῦπας, κρέατος μαγειρευμένου, ψητοῦ καὶ γλυκίσματος. Ὅταν εἶνε προσκεκλημένοι εἰς τὸ γεῦμα προστίθενται δύο τρία φαγητὰ. Τὸ δεῖπνον εἶνε ἐτι λιτότερον : κρέας μὲ χορταρικά καὶ ψητὸν ἢ ἰγθύες. Προστίθενται ὄστρεϊδιὰ καὶ χαβιάριον, ὅταν εἶνε ξένοι εἰς τὰ ἀνάκτορα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἐκ τῶν κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας γενομένων ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων πλείστου λόγου ἀξία εἶνε καὶ τὰ πρὸ τινος χρόνου ἀπέ-

ναντι τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἀνακαλυφθέντα κατὰ τὴν θεμελιωσιν οἰκοδομῆς τινος τεμάχια ἀρχαίου ἀγγείου. Τὰ περιωθέντα τούτου μέρη συγχοληθέντα ἀπετέλεσαν τὴν μίαν τοῦ ἀγγείου πλευρὰν σχεδὸν ὀλόκληρον, τὸ ἔλλειπον δὲ αὐτοῦ μέρος συνεπληρώθη πρὸς ἀναπαράστασιν τοῦ ὅλου σχήματος τοῦ ἀγγείου. Τὸ μνημεῖον τοῦτο, ἔχον πλέον τοῦ ἐνὸς μέτρου ὕψος, ἀπόκειται ἤδη ἐν τῷ Ἐθνικῷ μουσεῖῳ, ἀπόκτημα σπάνιον διὰ τὸ μέγεθος τῶν γραφῶν του καὶ τὸν τρόπον τῆς παραστάσεως αὐτῶν. Εἶνε ἔργον τῶν ἀρχαίων χρόνων τῆς τέχνης, καὶ δὴ τοῦ θου π. χ. αἰῶνος. Ἡ κυριώτερα αὐτοῦ παραστάσις ἦτο ἡ κοσμοῦσα τὴν κοιλίαν τοῦ ἀγγείου, ἣς μέρη ἐσώθησαν. Παρίστανται δὲ δύο γυναικεῖαι πτερωταὶ μορφαὶ ἐν τῷ γνωστῷ ἀρχαιότερω σχήματι τῆς διασκελιούσης μορφῆς. Αἱ πτέρυγες εἶνε κατὰ τὸν ἀσιατικόν τρόπον ἀπεικονισμέναι, ὁ δὲ τύπος τοῦ προσώπου αὐτῶν εἶνε ὁ τοῦ Γοργονίου συνήθης τύπος. Ὅπισθεν τῶν δύο προειρημένων φαίνεται καὶ ἕτερα μορφή τῆς αὐτῆς φύσεως ἣτις ὁμοῦς παρίσταται ἀποκεφαλίσμενη, καὶ ἔχει τὰς πτέρυγας συγκεκλιμένας καὶ τὴν στάσιν σώματος καταπίπτουσα. Οὐδεμία καταλείπεται ἀμφιβολία ὅτι ἡ κυρία τοῦ ἀγγείου παραστάσις εἶχε ὡς ὑπόθεσιν τὸν μῦθον τοῦ Περσέως καὶ τῶν Γοργόνων. Πλὴν τοῦ Περσέως παρίστατο πιθανῶς καὶ αὕτη ἡ Ἀθηνᾶ προστατεύουσα τὸν ἥρωα. Μειζόνος ὁμοῦς σπουδαιότητος εἶνε αἱ ἐπὶ τοῦ λαμποῦ τοῦ ἀγγείου σωζόμεναι γραφαὶ μετὰ τῶν οἰκείων ἐπιγραφῶν αἵτινες κυρίως ἀποτελοῦσι τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ ἐπιστημονικὴν ἀξίαν. Παρίσταται ὁ Ἡρακλῆς ἀγωνιζόμενος πρὸς Κένταυρον (Νέσσον) κατὰ τρόπον ὁμοῦς ὅμοις πρῶτότυπον, ὅστις διαφέρει τῆς τυπικῆς παραστάσεως τοῦ ἀγῶνος τούτου, τῆς συνήθους εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην ἀγγειογραφίαν. Ὁ Ἡρακλῆς κρατῶν διὰ τῆς ἐτέρας χειρὸς ἀπὸ τῆς κόμης τὸν Κένταυρον καὶ στριζὼν ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ τὸν ἀριστερὸν πόδα του εἶνε ἕτοιμος νὰ πλήξῃ διὰ τοῦ ξίφους τὸν Κένταυρον. Οὗτος ἐκτείνει ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Ἡρακλέα ἰκετεύων μᾶλλον αὐτόν ἢ ἀμυνόμενος. Ἡ ὅλη σύνθεσις τῆς παραστάσεως ταύτης δεικνύει καὶ τόλμην τοῦ τεχνίτου καὶ παρατήρησιν τῆς φύσεως σπανίαν εἰς τοὺς ἀρχαιότερους ἀγγειογράφους. Ἡ αὕτη ζωρὰ ἀντιλήψις καταφαίνεται καὶ ἐν τοῖς ἐπὶ μέρους. Ὁ τρόπος ἰδίως καθ' ἑν ὁ Κένταυρος συστέλλει τὴν σὺρὰν του καὶ συγκάμπει τοὺς ὀπισθίους ἰδίως πόδας πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους μαρτυρεῖ λεπτοτάτην τοῦ τεχνίτου αἰσθησιν. Διὰ τὰς ἀρετάς ταύτας τὸ ἔργον τοῦτο δύναται τις εὐλόγως νὰ εἴπῃ ὅτι εἶνε μοναδικὸν παράδειγμα τῆς ἀρχαίας ἀγγειογραφίας. Ὁ χαρακτήρ τῶν γραμμάτων τῶν ἐπιγραφῶν καὶ μάλιστα ὁ γνήσιος ἀττικὸς τύπος Νέσος ἀντὶ Νέσσοσ οὕτω δεικνύει ἀμφιβολίαν καταλείπει ὅτι τὸ λαμπρὸν τοῦτο γραφικὸν μνημεῖον εἶνε ἔργον ἀναμφισβήτητον τῆς ἀττικῆς τέχνης. Ἡ γνῶσις αὕτη εἶνε πολυτίμος σήμερον μάλιστα ὅτε ἐπεκράτησε παρὰ τοῖς νεωτέροις ἀρχαιολογοῖς ἡ μανία νὰ θεωρῶσι πᾶσαν ἄλλην γωνίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος μᾶλλον ἢ τὰς Ἀθήνας κέντρον τεχνικῆς ἐργασίας καὶ πρῶτον κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους τῆς ἀρχαίας περιόδου. Καὶ ὁμοῦς τὸ ἀνακαλυφθέν ἀγγεῖον ἀποδεικνύει πόσῃν ζωτικότητι καὶ παραγωγικῇ δυνάμει εἶχε κατὰ τὸν βον αἰῶνα τὸ καλλιτεχνικὸν πνεῦμα τῶν ἀττικῶν, ὅστε νὰ ἐμπνεύσῃ τοιαῦτα ἔργα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς βανασουργοὺς ἀγγειογράφους. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο δύναται ἐν πολλοῖς νὰ θεωρηθῆ συγγενὲς κατὰ τὴν τέχνην πρὸς τὸ ἐν Βερολίνῳ ἀρχαιότερον ἐξ Αἰγίνης ἀγγεῖον. (Arch. Zeitung 1882 Taf 9,10).

— 'Ανετέθη υπό τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως εἰς τὸν συγγραφέα τῆς «Ἱστορίας τῆς ἀρχαίας τέχνης» Γεώργιον Περρό ἡ μελέτη τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαίων πλαστικῶν μνημείων.

— Δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς «Βερολιναίας φιλολογικῆς ἐφημερίδος» ὁ Σλεϊμανν ἐξέθηκε τὸ σχέδιον τῶν μελετωμένων νέων ἀνασκαφῶν αὐτοῦ ἐν Τροίᾳ. Ἐπειδὴ δ' ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἐλληνιστὶ δημοσιευθεῖσα, μεταφράσθη ἐσφαλμένως ἐν γερμανικαῖς ἐφημερίσιν, ὁπότεν πάλιν μεταφράσασαι παρέλαβον αὐτὴν καὶ τινες ἐλληνικαί, ἐκρίναμεν καλὸν νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτὴν ἀπαράλλακτον ὡς κατεχωρίσθη ἐν τοῖς φύλλοις τῆς 1 καὶ τῆς 22 Μαρτίου τῆς μνημονευθεῖσας γερμανικῆς φιλολογικῆς ἐφημερίδος. « Ἀρξαμένου Μαρτίου τὰς ἐν Τροίᾳ ἀνασκαφὰς σὺν Dörpfeld δραστηρίως ἀνανεώσασθαι ἐπὶ δὲ δύο γούν ἔτη (:) διατελέσαι ἔγνω. Ἐργάσομαι τὸ ἀπὸ τοῦδε μετὰ δύο σιδηροδρόμων, οἱ μοι μεγαλῶς τὴν τῶν χωμάτων μετακομιδὴν ἐλαφρυνούσιν. Καὶ πρῶτον μὲν οἶσω εἰς τὸ φῶς τὰ ἔξωθεν τῶν τειχῶν καὶ τὰς ἐκ τῶν τριῶν πυλῶν καταβαινούσας ὁδοὺς· δευτέρον δὲ ἄνωθεν ἀρχόμενος ἀποσκήψω κατὰ μικρὸν τοὺς ἐν τῷ μέσῳ τῆς δευτέρας (τῆς κεκαυμένης) πόλεως ὑπ' ἐμοῦ καταλειμμένους δύο μεγίστους κυλίνδρους χρώματος, ὧν ἑκάτερος κατέχει γούν αὐτὴν κυβικὰ μέτρα ἄνωθεν τοῦ ἐδάφους τῆς δευτέρας πόλεως — Ὡκοδομησάμην ἐν Τροίᾳ πλείστους ξυλίνους οἴκους, οὓς ὕδατοστεγεῖ λίνω ἐκάλυφα, καὶ γὰρ περιμῶν ἐν ἔαρι καὶ ἐν ἔβρι πολλοὺς τὰς ἐμὰς ἀνασκαφὰς ἐπισκοποῦντας ξένους καὶ δὴ καὶ πολλοὺς τῶν ἀνδρῶν τῶν τὰ πρῶτα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ φερόντων.» Ὁ Ἕλληνας ἀναγνώστης βεβαίως μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος θὰ ἰδῇ τὴν πρωτότυπον ταύτην ἐπιστολὴν, ἣτις δύναται νὰ θεωρηθῆ καὶ ὡς περιέργων γλωσσικῶν μνημείων.

Καλλιτεχνικά. Ἡ Ἀμερικανικὴ καλλιτεχνικὴ ἐταιρεία, ἣτις ἀδρότατα ἠγόρασεν ἐν Παρισίοις τὸν περιλάλητον πίνακα «Ὁραν τοῦ ἀγγελικοῦ ἀσπασμοῦ» τοῦ Γάλλου ζωγράφου Ι.Φ. Μιλλέ, ἐχέσασα αὐτὸν εἰς κοινήν θέαν ἐνιαχοῦ τῆς Ἀμερικῆς εἰσέπραξε μέγα μέρος τοῦ τιμήματός ἐκ τῶν εἰσιτηρίων. Ἐν μόνῃ τῇ Νέᾳ Ὠρκῆ, τὰ εἰσπραχθέντα, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ὅλων τῶν ἐξόδων, ἀνέρχονται εἰς 205000 δραχμῶν.

— Ἄλλος πίναξ τοῦ αὐτοῦ ζωγράφου «αἱ Σταχυολόγοι» (les Glaneuses), τὸν ὁποῖον πολλοὶ κρίνουσιν ἀνώτερον τοῦ «Ἀγγελικοῦ ἀσπασμοῦ» ἐδωρήθη εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Λούβρου ὑπὸ τῆς κατοχῆς, ἀποθανούσης πρὸ ὀλίγου· εἶχε δὲ ἀγορασθῆ παρ' αὐτῆς ἐν τιμῇ δημοπρασίᾳ ἀντὶ 300,000 φράγκων.

— Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ ἐορτῶν ἐπὶ τῇ τετρακοσιετηρίδι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ἀπεφάσισε νὰ ἐγείρῃ ἀνδριάντας τοῦ Κολόμβου ἐν ταῖς πέντε Ἰσπανικαῖς πόλεσιν, ἐν αἷς οὗτος κατέφκησε κατὰ τὴν ἐν Ἰσπανίᾳ διατριβὴν του.

— Τὸ ἐν Νότιγγαμ τῆς Ἀγγλίας μουσεῖον κατέχει τὰ θαυμασιώτερα βενετικὰ τρίχαπτα ἅτινα παρήγαγεν ἄχρι τοῦδε ἡ πλεκτικὴ τέχνη. Εἶνε δὲ ταῦτα τὰ κοσμήσαντα τὴν γαυλίον ἐσθῆτα τῆς Μαρίας Ἀντουανέττας. Ἐγούσι μήκος 4 μέτρων καὶ πλάτος 75 ἑκατοστῶν καὶ εἰκονίζονται ἐπ' αὐτῶν δι' ἀραθουργημάτων ἀνθρώπων καὶ ζῶων παραστάσεις περὶ τὰ βασιλικὰ σήματα.

Θεατρικά. Ἐν τῷ παρισινῷ μεγάλῳ θεάτρῳ τοῦ Μελωδράματος παρεστάθη ὁ « Ἀσκάνιος » νέον μελόδραμα τοῦ γάλλου μελοποιῦ Καμίλλου Σαιντ Σαινς, γνωστοτάτου ἐξ ἄλλων μελοδραμάτων αὐτοῦ, οἷον τοῦ Ἐρρίκου τοῦ Η' τοῦ Ἀργυροῦ σημάντρου, τοῦ Στεφάνου Μαρσέλ, τῆς Περσεφόνης καὶ τοῦ Σαμφῶν καὶ Δαλιδάς, πρὸ πάντων δὲ ἐκ τῶν μουσικῶν συμφωνιῶν

αὐτοῦ, ὧν ἄριστα θεωροῦνται ὁ Προμηθεὺς δεσμώτης, ὁ Κατακλισμός, ἡ Ἥλακῆ τῆς Ὀμφάλης, ἡ Νεότης τοῦ Ἡρακλέους. Ἡ παράστασις ἐπέτυχε πληρέστατα διὰ τὰς πολλὰς μουσικὰς καλλονὰς τοῦ μελοδράματος· ἰδίως κατεγοήτευσεν τοὺς θεατὰς ὁ ἐν τῇ τρίτῃ πράξει παρενθεθειμένος ὀρχηστικὸς μῦθος (ballet), τοῦ ὁποῦ ἡ ὑπόθεσις εἶνε εἰλημμένη ἐκ τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας· ὡς ἀτεχνότατον ὅμως κατακρίνεται τὸ κείμενον τοῦ μελοδράματος, ποιηθὲν ὑπὸ Λουί Γαλλέ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δράματος « Βεμβενότου Κελλίνῃ » τοῦ Πῶλ Μερίς, ὅστις πάλιν ἠρύσθη τὴν ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ μυθιστορήματος « Ἀσκάνιου » τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμά. Κατὰ τὴν παράστασιν τοῦ μελοδράματος τούτου καὶ ἄλλο τι ἐξήγειρεν τὴν περιέργειαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Παρισίων, τὰ θευρήματα περὶ τῆς τύχης τοῦ μουσικοῦ· διότι οὔτε εἰς τὴν παράστασιν οὔτε εἰς τὰς δοκιμὰς παρέστη οὗτος, καὶ τὸν ἐξαφανισμὸν αὐτοῦ ἐξηγοῦσιν ἄλλοι μὲν λέγοντες ὅτι διατρίβει ἐν ἀπωτάταις χώραις χάριν τῆς υγείας του, διακόψας ἀπὸ μὴνῶν τὴν ἀλληλογραφίαν του πρὸς γνωρίμους καὶ φίλους, ἄλλοι ὅτι ἐκλείσθη εἰς φρενοκομεῖον καὶ ἄλλοι ὅτι διαμένει κρυπτόμενος εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἄγγλος παλαιοπόλυτος ἠγόρασεν ἐσχάτως ἀντὶ 142 λίτρων στερελινῶν πολυτιμώτατον ἱστορικὸν καιμήλιον, ἣτις αὐτὴν τὴν τράπεζαν ἐφ' ἣς ὁ Κρόμβελλ ὑπέγραψεν τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ βασιλέως Καρόλου Α'.

— Καταπληκτικὴ εἶνε ἡ θνησιμότης τῶν βρεφῶν ἐν τῷ ἐκθετοτροφείῳ τῆς Πετροῦπόλεως. Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἐκ 59,823 βρεφῶν, ἀπέθανον 50,000! Ἡ ἀναλογία τῶν θανόντων μέχρις ἡλικίας 5 ἐτῶν εἶνε 87,6 ἐπὶ ἑκατόν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ φωλεά, χαριεστάτη εἰκὼν παριστώσα κορασίδα, ἣτις κρατεῖ φωλεὰν πλήρη νεοσσῶν διὰ τῆς μίας χειρὸς καὶ διὰ τῆς ἑτέρας ἐπιδεικνύει λευκάνθεμα. Τὰ δὲ μικρὰ πτηνὰ νομίζοντα ὅτι προσφέρεται πρὸς αὐτὰ τροφή ἀνατείνουσι τὰς κεφαλὰς καὶ ἀνοίγουσι πειναλέα τὰ στόματα.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Πρόρρησις. — Μὲ τρώει τὸ χεῖρ μου. — Παράδες θὰ πάρῃς. — Δάνεισέ μου λοιπὸν ἑκατὸ δραχμῆς.

Συγερρασία. — Τὸν ἐγνωρίζεις τὸν καθηγητὴν ποῦ πέθανε χθές; — Τί λές; Εἶχα μάλιστα δέκα χρόνια ἐργασθῆ μαζί του! — Ἐστὺ μαζί του; — Βέβαια.... κάτω ἀπὸ τὸ γραφεῖο του εἶχα τὸ παπουτσιδικὸ μου.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐπάρχουν στιγμῆ αἱ ὅποιαι δημιουργοῦν πολυετεῖς φιλίας.

*

Εἰς τὴν ἀριθμητικὴν ἕνα κ' ἕνα κάμνουν δύο· εἰς τὸν ἔρωτα ἕνα κ' ἕνα κάμνουν ἕνα.

*

Ἀκούω συχνὰ καὶ λέγοντες: Θὰ κάμω τοῦτο ἢ ἐκεῖνο διὰ νὰ σκοτώσω καιρόν. Αὐτὸ τὸ σκότωμα τοῦ καιροῦ εἶνε αὐτοκτονία!

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διὰ τὰ καινίσματα τὸ καλλίτερον ἱατρικὸν εἶνε μίγμα ἀποτελούμενον ἀπὸ 8 μέρη ἀσβεστόνερων καὶ 1 μέρος ἀμυγδαλόλαδον, τὸ ὅποῖον ἀνακατώνετε καλὰ καὶ θέτετε διὰ ποτισμένον βῆμβκος εἰς τὸ καυμένον μέρος.